

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)

Hirdetések tarifa azorint
vételnek fel

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAINAPLAP

A kétezeréves párt

Írta: MARTON ERNŐ

Május 4-én alakult meg Bukarestben az Országos Zsidó Párt és május 19-ig ötvenegy vármegyében helyezte le az önálló zsidó listát. Ugyanennyi megyében alakult meg a Zsidó Párt helyi tagozata. A laikus számára talán szürke, semmitmondó adatok ezek, de aki csak kissé járatos a politika mesterségében és ismeri a választási eljárás komplikált mechanizmusát, bizonyára álmélkodva csapja össze kezzeit és illő respektussal fog feltekinteni erre a teljesítményre. Bátran állíthatjuk, hogy a romániai politikai élet „spitzelistungja” volt az, amit a Zsidó Párt ezalatt a két hét alatt produkált. Még imponálóbb arányokban bontakozik ki a teljesítmény értéke, ha meggondoljuk, milyen akadályokat kellett leküzdeni a listák letételénél. A rosszindulat, a közöny és az irigység állottak mindenütt a Zsidó Párt útjában. Voltak megyék, különösen Beszarábiában és a regátban, ahol a törvényszéki elnökök háromszor is visszautasították a legkicsinyebb formai okok miatt a zsidó listát, míg végre negyedszer kénytelenek voltak elfogadni, mert már mikroszkoppal sem tudták hibát találni benne.

Csak az a fiatalos, ünnepi és szinte forradalmi lendület és lelkesedés tudta leküzdeni ezeket az akadályokat, amellyel az ország egész zsidósága fogadta a Zsidó Párt megalakulását. Csodálatos és felemelő élmény volt azok számára, akik részt vettek a párt szervezésének munkájában, látni, amint mintegy láthatatlan érintésre megmozdulnak a zsidó szívek az ország négy sarkában és napok alatt, órák alatt szinte a földből nőttek ki a segítő kezek, az együttérző lelkek, hogy felkínálják munkájukat, áldozatukat a nagy ügy érdekében. Lázás, izgalommal és küzdelmekkel teljes napok voltak ezek, méltók a történelmi eseményhez, amellyel a romániai zsidóság új korszakának alapkövét tették le.

Ma tehát a mi pártunk az ország legfiatalabb pártja és érthető, hogy úgy zsidó, mint nemzsidó részről megkülönböztetett érdeklődéssel tekintenek a párt első tüzpöbjára elé. De vajon csakugyan a legfiatalabb párt vagyunk-e? Formailag talán igen, de az események mélyére nézve, hamar rájövünk, hogy mi vagyunk a világ legregibb kisebbségi pártja. Amióta a zsidó nép elvesztette állami függetlenségét és mint üldözött, elnyomott kisebbség volt kénytelen vándorolni országról országra, azóta létezik ez a párt, azóta küzd változó szerencsével a politikai élet fórumán. A párt programja is adva van immár kétezer esztendője s a mi feladatunk legfeljebb az volt, hogy új formába öltöztessük azt. Ez a program röviden így foglalható össze: a zsidóság élni akar, emberhez méltó életet s a Zsidó Párt célja ezeknek a jobb létfeltételeknek a kiharcolása. Megvan ez a párt már kétezer esztendője, a lelkekben elevenen él a vágy utána, csak nem volt megszervezve, nem ölthetett konkrét alakot. Ezért volt olyan spontán és szinte eruptív jellege a mostani pártalakulásnak, ezért csatlakoztak hozzá fentartás nélkül a zsidó tömegek, mert egy ősrégi gondolat öltött benne testet, egy eszme, melynek szikrája minden zsidó

lelkében ott szunnyadt s csak egy kis légáramlatra volt szükség, hogy lángzágyalladjon.

Többször megirtuk már ezen a helyen, hogy a Zsidó Pártnak senkivel szemben nincsenek offenzív szándékai, mert ez a párt a béke, a munka és a megértés pártja. Szinte mondani is fölösleges, hogy az állammal szemben a Zsidó Párt a legnemesebb értelemben vett lojalitás alapján áll s ugyanilyen érzelmekkel viseltetik a többségi nép minden becsületes törekvése iránt. Mégis fájdalommal és megdöbbenéssel kell konstatálnunk, hogy a kormány hivatalos közegei számos helyen a legellenségesebb magtartást tanúsítják a Zsidó Párttal szemben s nem riadnak vissza a legbrutálisabb eszközöktől sem, mikor arról van szó, hogy a zsidó választókat megfélemlítsék. Balta megyében karhatalommal akadályozták meg, hogy a zsidó listát letegyék, Máramarosban pedig a prefektus kiáltványban fenyegeti meg a zsidóságot arra az esetre, ha a Zsidó Pártot támogatja.

Történet pedig ez ugyanakkor, amikor az ország belügyminisztere ismételtelen kijelenti, hogy biztosítani kívánja a legtökéletesebb választási szabadságot és ígéretet tesz, hogy minden választási atrocitást és erőszakosságot megtorol. Meg kell tudnunk végre, melyik ennek a kormányának az igazi arca. Mert a Janus-arcu kormányokból már elég volt. Sürgős intézkedéseket követelünk Iorga miniszterelnöktől és Argetoianu belügyminisztertől, annál is inkább, mert ha ezek az intézkedések nyomban meg nem történnek, úgy nemcsak az ország, de az egész külföld közvéleménye előtt is önmagát leplezi le a kormány, mely már születési hibájánál fogva sem élvezte tulságosan a külföld bizalmát. Nem akarjuk hinni, hogy Iorga professzor, a román szellemi életnek ez a kimagasló alakja, ilyen kicsinyes és alantas eszközökkel akarja a maga hatalmát biztosítani s hogy ezzel a hatalommal éppen a legfiatalabb és leggyöngyösből párttal kapcsolatban éljen vissza. Egész tudományos multját és európai tekintélyét bemocskolná ezzel a lovagiatlan magatartással.

A másik oldal, ahonnan a támadások pergőtüze ért bennünket, a magyar testvérkisebbség. El voltunk készülve rá, hogy a többségi pártok, amelyek a zsidóságot saját patrimoniumuknak tekintették eddig, féltékeny szemekkel fogják nézni a mi pártalakulásunkat. A kisebbségek, különösen pedig a magyar kisebbség részéről azonban egészen más fogadtatást reméltünk. Az elmúlt napokban több cikk keretében világitottuk meg a magyarság és zsidóság viszonyát és mutattuk ki, hogy a magyarság szempontjából is csak előnyös lehet, ha Romániában egy jól megszervezett zsidó párt lép a kisebbségi jogokért küzdők sorába.

Egy fontos szempont azonban nem lett eddig kellőképpen kihangsúlyozva. Ez pedig a gazdasági szempont, mely minden politikának az alapja. A magyarság és zsidóság szociális struktúrája olyan feltűnő eltéréseket mutat, hogy ez önmagában is involválja a külön politikai utak szükségességét. Az

Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros zsidó választóihoz

Tizenkét esztendő tapasztalata, tizenkét esztendő történetének zsidó mérlege termelte ki az

Országos Zsidó Pártot,

amelynek soariban elválaszthatatlanul eggyé forrott Románia egész zsidósága.

Egy zászló alatt harcol az okirályság és a csatolt területek valamennyi zsidója, akiket a közös sors egységes tömeggé kovácsolt össze. A magyarul, a németül a zsargonul és az oroszul beszélő zsidók egy fronton küzdenek a román anyanyelvűekkel és a Zsidó Párton belül megérti egymást valamennyi zsidó, ha más is a multja és különböző is a nyelve, mert azonos a sorsuk.

Nem választhatják el egymástól Románia zsidóságát osztály és világnézeti különbségek sem. A Zsidó Párt képviselői nincsenek eljegyezve egyetlen és kizárólagos világnézethez, de valamennyien egyek a

a demokratikus fejlődés, a konstruktív építés és az osztály és világnézeti különbségeken felülemelkedő közös zsidó sors új vállalásának hitvallásában

Százezrek együtt és egy célért indulnak harcba: a romániai zsidóság megbecsüléséért, a zsidó lakosság teljes jogegyenlőségéért és az egyenlő feltételek melletti életért.

A Zsidó Párt harcba szólítja a zsidó tömeget a zsidóság

minden oldalról veszélyeztetett vallási és kulturális szabadságáért és állami községi és társadalmi életben jelentkező megkülönböztetés és leértékelés ellen.

Minden népnek olyan a sorsa, amilyent megérdemel, amilyent magának ki-termel és kiharcol.

Nem becsülték meg a zsidóságot akkor, amikor uszályhordozója volt minden pártnak és így önmaga hiteltelítette azt az álláspontot, hogy nincsen speciális zsidó sors és nincsen speciális zsidó célkitűzés.

Saját kezünkbe van letéve a sorsunk. Mi magunk fogjuk eldönteni, hogy tudunk-e és akarunk-e harcolni a zsidó érdekekért.

Első ízben indul önállóan harcba a zsidóság a választási fronton a Körösvidéktől egészen Beszarábiáig. A nekilendülésnek olyannak kell lennie, hogy ne veszélyeztesse a tizenkét évi töprengés, megfontolás, meggyőzés és meggyőződés eredményeit.

Csak rajtunk mulik, hogy ne a pártok mindenkorai nászajándékát, hanem a kemény öntudatot és erkölcsi erőt jelentő szervezett politikai tömeget lássák bennünk a hatalmon levők és az összes többségi és kisebbségi pártok.

Aki ráeszmélt a zsidó sorsközösségre, a zsidóság emberi és polgári jogainak veszélyben forgására, a ma megmentésének és a szebb holnap kiépítésének szükségére, az

büszkén és öntudatosan fogja gyakorolni választói jogát, amikor a Zsidó Párt önálló listáira fog szavazni.

A Zsidó Párt harcba szólít minden zsidó választót. Védjük meg mai értékeinket és biztosítsunk szebb és boldogabb jövőt gyermekeinknek.

Tudnia kell minden zsidó választónak hogy az ő szavazatán mulik az egész romániai zsidó sorsa.

Csak az öntudatos szervezetség és a példás fegyelem fogja meghozni a zsidóság emberi és polgári megbecsülését, a jogok és kötelességek teljes egyenlőségét. A töprengés és habozás ideje lejárt! Aki közömbös, vagy a tulsó oldalra áll, veszélyezteti önmaga, gyermekei és az egész zsidóság sorsát.

Minden zsidó kiveszi választási igazolványát és ráú a belyegzőt az önálló zsidó lista jelére

Zsidó választók legyetek büszkék, hogy végre saját színeik alatt vonultok fel a választásra.

Az Országos Zsidó Párt Erdélyi Végrehajtóbizottsága

erdélyi magyarság, amely az utolsó évben elvesztette tisztviselő rétegét és városi elemeinek legszámottevőbb részét, ma már par excellence agrárius érdekeket védő párt kell, hogy legyen, ha hivatását teljesíteni akarja. A zsidóság ezzel szemben szinte kizárólag kereskedelmi és ipari foglalkozást üző városi lakosság, amely még azt a vékony mezőgazdasági réteget is elvesztette, amellyel a háboru előtt rendelkezett. Életüket tehát minden más érzelmi és politikai momentumtól,

amely a Zsidó Párt megalakítását determinálja, ez a szempont egymagában is olyan kategorikus imperatívusz, amely elől kitérni nem lehet s legfeljebb azon kell csodálkozni, hogy nem tíz évvel ezelőtt alakult meg a párt. A mi utunk egyenes és céljaink tisztán állnak előttünk. Sem kicsinyes gáncsokodások, sem brutális hatóságai visszaélések nem tarthatnak vissza bennünket ezen az uton, amelyen az életosztón és az igazság ereje hajt bennünket előre.

Magyar zsidók, vagy zsidó magyarok

— Irta dr. Sámson Dávid Nagyszében —

Az „Ellenzék” 1931 május 20-i számában „Aradi zsidók” cím alatt egy vezércikk jelent meg, amely fölött nem lehet napirendre térni, mert dezertálóknak, szökevényeknek és hütlének tart minden zsidót, aki nem vallja magát zsidó vallású magyarnak, az Országos Zsidó Pártot pedig hidrib és belső ellenmondásokban hányódó alakulatnak nevezi.

Ez nem az első és nem is az utolsó támadás, amely a fiatal Zsidó Pártot és annak tagjait éri. Nem vagyok az első az Uj Kelet hasábjain, aki feljajdul ezekre a méltatlan támadásokra. Előtem már néhány név jadt fel és ha a feljajdulók mind igénybe vennék a sajtót, nem volna elég papír a válaszok leközlésére.

Romániának vannak magyar zsidói (és nemzsidó magyarjai — itt hibás a szórend), esztrák, román, orosz és bolgár zsidói, ma mind román állampolgárok, mind zsidók. Ezek a zsidók alakították meg az Országos Zsidó Pártot. Ezek a zsidók 11 év szomorú tapasztalatai után rájöttek arra, hogy gazdasági, kulturális és vallási érdekeiket csak úgy tudják határozottan megvédeni, ha egységes pártba tömörülnek.

Romániában a zsidók ép úgy kisebbségnek tekintetnek, mint a többi kisebbség és ha a többi kisebbségnek jogában van egységre tömörülni, ugy ezt a jogot mi is vindikálhatjuk magunknak. A mi érdekeinket nem kérhetjük és nem kívánhatjuk, hogy más kisebbségek védjék, magunk akarunk saját sorsunk védelmére lenni.

Ne akarjon tehát az igen tisztelt cikkíró fából vaskarikát csinálni, pláne most, a választások előtt, mert Ön sem ismer zsidó magyar, de ismer magyar zsidót.

A magyar zsidók közül bizonyára senki sem fogja letagadni, hogy magyar kultúrában nevelkedett és azt sem tagadjuk, hogy magyarnak vallottuk magunkat. Ma azonban az igazi magyarság is kisebbség Erdélyben és az uralkodó nemzet minket is kisebbségnek tekint és kezel, tehát nem marad más, mint nekünk is azt a poilitikát kezdeni, amit a többi kisebbség folytatnak. Ugyanazt tesszük, amit a magyarok és a többi kisebbségek, tömörülünk, hogy egységesen védjük érdekeinket, ezért pedig nem érhet gáncs. Tehát ne marakodjunk, ne uszítsunk, ne gáncsoljon, ne nevezzen renegátoknak, hütlének, mert így nem lehet barátokat szerezni, már pedig a kisebbségi fronton találkozhatnak érdekeink és kölcsönösen segíthetjük egymást.

Tudtommal az Országos Zsidó Párt nem akar magának zsidó vallású magyarokat akvirálni (ha egyáltalán vannak ilyenek), a Zsidó Párt csak a zsidók támogatását kéri és pedig az országban élő román és volt magyar, osztrák, orosz és bolgár zsidókat, akik ma mind lojális román állampolgárok.

Ami pedig a cikkírónak a fogalomzavarát illeti, hogy a Zsidó Párt cionista alakulat, engedje meg, hogy felvilágosítsam, hogy a kettő teljesen különálló két dolog, a Zsidó Pártnak a tagjai kizárólag csak zsidók, míg cionista lehet Ön is, ha anyagilag, vagy munkájával hozzájárul egy Zsidó Nemzeti Otthon létesítéséhez, illetve felépítéséhez.

Egyébként a lezajló választások eredménye meg fogja mutatni, hogy az aradi zsidók magyar zsidók, vagy zsidó magyarok.

Ez a Zsidó Párt jele

Erre a jelre szavaz minden öntudatos zsidó választó!

Anton Rosenzweig Cluj

ספרים ואור סלימים גראסהאנדלונג
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése. — Gyári árak!

A zsidó asszonyok a zsidó pártért

Irta: Weinberger Nándorné

Az Országos Zsidó Párt megalakulása óta sok egyéni vélemény hangzott el az Uj Kelet és más politikai lapok hasábjain. Talán szokatlan, ha egy asszony mer véleményt mondani, de nem baj, annyi csoda történik napjainkban, legyen eggyel több és szokjanak hozzá az emberek, hogy asszony is beszélhet egészen komoly dolgokról, komolyan. Mikor az Országos Zsidó Párt alakuló gyűlését megtartották, sajnálkozva konstatáltam, hogy mindössze néhány asszony volt jelen ezen a gyűlésen, amely az erdélyi zsidóság életében a legelső komoly lépés ahhoz, hogy végre egyszer a maga erején, a maga lábán tanuljon meg járni és maga próbálja meg kiharcolni egyszerű emberi jogait, amelyekért eddig minden fronton hiába küzdött.

Ifjuságom egy epizódja jut eszembe: 1914-ben, amikor hadba vonult mindenki, akit szerettem, testvér, jóbarát rokon a fájdalmas lelkesedésben egy nagy akarat élt bennem. Én is tenni akartam valamit a nagy tettek idején, honleány voltam és álmatlan éjszakán azon gondolkodtam, mit tehetnék és szívesen áldoztam volna talán életemet is ha éppen szükséges lett volna. Levelet írtam a honvédelmi miniszternek felajánlottam szolgálataimat a hazának. Kaptam is utasítást, hogy létesít-

sek varró és faldozó telepet falunkban, mert szükség van fehérneműre a katonák számára. Boldogan gyűjtöttem magamkörüli néhány társnőmet és megindult a munka. Bejártuk a körülöttünk fekvő falvakat, rengeteg vászoneműt szedtünk össze és dolgoztunk fel. Nap-számra varrtunk, faldoztunk és egész raktár fehérneműt vittünk be a közeli városka szolgabírájához. Jól emlékszem ketten vittük be egy társnőmmel a holmikát és ott ebédeltünk a szolgabírónál, de én csak tojást ettem, mert mindenáron meg akartam vendégelni és egyebet nem ettem, lévén híthő zsidó. Kedvesek voltak meg is dicsérték a munkát is, meg, hogy betartom a vallás parancsát. Az újságok is megírták a ruhagyűjtési akciónkat, hogy például szolgáljon. A lapokban azután egy kis véletlen folytán csak éppen engem felejtettek el megemlíteni és társnőim egy kicsit szégyenkezve mutatták nekem: nézd, hogy kifelejtettek téged, holott te kezdted az egész akciót. Kis-lányok voltunk, tetszett, hogy az újságba kerül a nevünk, nyomtatott betűvel s bizony fájt ez a kis véletlen, hogy éppen engem kifelejtettek. Igaz, viszont, hogy csak én voltam „izraelita vallású”. Távol a gyűlölködő világtól a békés, csöndes falumban, ahol éltünk,

igazán csak véletlenül tulajdonítottam az egészet és kacagva mondtam társnőimnek, hogy végeredményben nem az újságírókért dolgozunk és a mellőzés nem is számít. Azóta sok idő telt el, tudom, hogy semmi sem véletlen, tudom, hogy velünk szörnyű nagy igazságtalanságok történnék mert véletlenül mindenütt kifelejtettek bennünket, ahol jog és igazság van, holott mi önmagunk sietünk oda, ahol munka és kötelesség vár reánk. Hát ezért, ezért kell a zsidó asszonynak a férje mellé állni és küzdeni a politikában is. Ha az igazságot, az életlehetőséget, az iskolát a politikán keresztül érhetjük el, hát politizáljunk. És ha nincs is (sajnos) közvetlenül befolyásunk, hiszen nincs választójogunk, hassunk oda minden igyekezetünkkel, hogy minden zsidó választó éljen politikai jogával és ne sajnálja a fáradságot a szavazati cédula kiváltásáért. Zsidó érdekeket csak zsidó programmal és csak zsidó képviselők védelmezhetnek becsületesen. És ha támadják is a zsidó pártot, nem baj, egészen bizonyos, hogy a nemzsidó pártoknak a „drága szeretett zsidók” csak a választások előtt olyan kedvesek és drágák, azután megint csupa véletlenből kifelejtik őket az elért eredményekből.

A ortodoxia és a Zsidó Párt

Irta: Gábel Sándor, (Marosvásárhely)

A romániai zsidóság mostani, nagy megmozdulását különböző szempontok szerint különféleképpen ítélik meg. Leszögezzük, hogy maga a zsidóság teljes tudatában vannak annak, hogy a jelen küzdelemben a politikai egységesség föltétlenül szükséges. Tudatában van ama történelmi pillanatot generációkra kiható, nagy horderejének, amelyben önálló programmal lépett a romániai politikai küzdelethez, hogy egzisztenciális és vitális érdekeiért ezután önállóan, más párttól függetlenül harcoljon, saját bajainak meglehetősen felszaporodott tömegeiért ezután saját politikai képviselők útján hozza a törvényhozás fóruma elé.

Felmerült azonban egy fontos kérdés. Milyen álláspontot foglaljon el az ortodoxia ezzel a politikai alakulattal szemben? Az az ortodoxia, amely Erdélyben tömegeket reprezentál és átmertette autonómiáját annak minden szeperatiztikus tradíciójával együtt a mai helyzetébe és konzervatív csökönnyességgel ragaszkodik különállásához, melytől egész jövője és létjogosultsága függ.

Az ortodoxia ezen különállását összes képviselői és szervei ma már a legtökéletesebb egyhangúsággal annyira természetesen tartják, hogy az unifikáció kérdése ez utolsó évtizedben, nemcsak mint utópia, de mint kivihetetlen lehetetlenség, a zsidó fórumok előtt fel sem merült. Mig az ortodoxia objektív ellenfelei is belájták a meg-lévő különállás helyességét és bizonyos mértékben concedálják ennek létjogosultságát.

Miután az ortodoxia úgy a multban, mint a jelenben féltékenyen őrködött különállása dokumentálásán, felmerült

a Kérdés, milyen álláspontot foglal el a hivatalos ortodoxia, illetőleg az ortodox-zsidóság hivatalos vezetősége, a beszercei központi Iroda az országos Zsidó Párt megalakulásához. Ezt az álláspontot kutatók szemében ez azért fontos körülmény, mert az ortodoxia minden életmegnyilvánulásában — így természetesen a politikaiban is — respektálni szokta vezetői felfogását, illetve döntőnek fogadja el a központi Iroda véleményét. A beszercei központi Iroda — nagyon helyesen — ebben a kérdésben nem foglalt állást. Nem is tartozik feladatai közé politikai kérdésekben állástfoglalni, mégis, a mai passzivitása föltétlenül aktivitást jelent, mert nemcsak halgatólagon helyeselte az országos Zsidó Párt megalakulását, hanem — indirekt — hozzá közelálló vezető egyéniségek által bizonyos, mindenesetre fontos és a jövőre kiható az ortodoxiát közelről érintő kérdéseket mindjárt a megalakulás stádiumában leszögeztet, tisztázott és a kezdeményezők által elfogadtatott. Ez az elővigyázatos eljárás nem jelenti azt, hogy a központi Iroda hivatalosan állást foglalt volna az országos Zsidó Párttal szemben, vagy mellette, de óriási jelentősége van e momentumnak abból a szempontból, hogy a Zsidó Párt egységessége úgy az ortodoxiában, mint a zsidóságban kívül álló tényezők és talán leghathatóságban a kormánykörök előtt, dokumentálható legyen. Különösen a zsidóság kebelén belül általánosan tudott dolog, hogy bármilyen zsidó mozgalomba, még gazdasági, kulturális téren is a legnehezebb problémák közé tartozik az ortodox zsidóságot egységesen abba belevonni. Aki az ortodoxia hatvanéves

történetét, a kongresszus utáni idők évtizedes harcait ismeri az könnyen értheti és méltányolhatja ezt a mentalitást. Világos tehát, hogy az ortodoxia felismerte a helyzetet akkor, amikor tömegei lelkesedéssel tömörülnek a Zsidó Párt zászlója alá. Minden politikai siker, elsősorban az ortodox zsidóság vallási elnyomottságának enyhítésére vezet, mert a világnézetbeni felfogás még nem jelenti azt, hogy parlamentairjeinket testvéreik lelkiismereti kényszerzubbonya ne sértené. A jövő van hivatva igazolni az erdélyi ortodoxia mai optimizmusának jogosultságát, de a jelen minden adottsága amellett szól, minden politikai józsánság arra kényszerít, minden életosztón azt parancsolja, hogy az ortodoxia tömött sorokban járuljon az urnák elé, igazolja a zsidóság politikai egységét; bizonyos, hogy az Országos Zsidó Párt az előlegezendő bizalom ellenében megkezdte a zsidó érdekekért megindítandó hatalmas hadakozást és nem felejtkezik el az ortodoxia külön sérelmeiről sem, oly sérelmekről, melyek csak mai adottságukban képeznek külön ortodox-sérelmet, de valójában az egész zsidóság sajnó sebeit képezik. Ilyen és ehhez hasonló gondolatok töltik el az erdélyi ortodoxiát...

Jó utazást

biztosít Mayer utikönyvekkel: Adria 340, Mittelmeer 600, Schweiz 4 kötet á 200 lej. Norseeküsten 230 lej

Vidékre utánvétellel küldi:

Lepage, Cluj

Govora-fürdő

Hat órányira Bukaresttől — Szezón junius 1-től szeptember 30-ig

Hotel Palace a legnagyobb kényelemmel berendezve mérsékelt árak, olcsó élet. Prospektus, árjegyzék és mindenféle információk beszerezhetők: Soc. Govora-Calimanesi Str. Brázovanu 62. Bucuresti.

Jódos-kénes ásványvizek, reumatizmus, izületi csusz, köszvény, szifilisz, bőrbajok és lábszárfejkély ellen ajánlva. Fizioterápiai intézet, inhalálás. Ozondu levegő mint Reichenhalsban, villany- és szénsavas fürdők. Diathermia, Röntgen stb.

Dr. be lell

A beszaráb A Zsidó P

Cluj-Kolozsvá tudósítójától.) váron tartózkodó romániai Zsidó Tivadar dr. Besz vett a Zsidó Pár nak irányításá Soroca megyé Fischer Tivada vezetőként az ő Tivadar dr. Besz talatairól az al molt be munkat

— Beszarábia örömmel és meg Azt kellett látn romániai zsidós legszilárdabb bá amelynek zsidós kimondhatatlan fel az önálló z lelkisedés annál a gazdasági vál nek az országré tette, érthető m lyeket. Egyes h nagy nyomorusá régen Beszarábia magtára volt. E messze vidékekre rébe kapott aran teremtetek meg

— Az egykori j nyoma sincs. A la kel küzd. A zsid sokkal inkább ki öntudat, semmint ában a közlegő v nek. Egyenesen m lyen határozottan vállalták a zsidó munkások, a zsid sek, akiknek a lő kal kell küzdeni

A zsid — Az elmúlt hé tem meg Kisenev ottani zsidó vezet vart és üdvözölt. után a London-szá tottunk, amelyen neknek a Zsidó P amelyek nem tart ziv belpolitikát fo Szövetség kötelé kereteinek kiépít sok sikerre is ve rosan sikerült me beszarábiai zsidó országrésben k amelynek központ szervezet élnöke hosszú közéleti m mindenütt közmev veltésnek örvene alatt ő volt az eg posztion lévő zsidó ebbeli minőségbe szerzett különböző munkálatokkal. S lapusnamegyei (k dik helyet foglalj pedig listavezető

Egy el ajánlat

— Röviddel meg sett a beszarábiai háromtagu delegá ügyvéd vezetése m tumot ajánlott fel mutatták a Népsz emlékiratukat, am ban egymillió 200 orsz kisebbség. S későn jött ahhoz, hattunk volna, de kalmunk meggyöz kisebbség meg va veze.

— Szombaton me főrabbit és rész Choral-templomban ten. Kisenev város bélyegét a zsidó

Besarábia, az Országos Zsidó Párt szilárd bázisa

Dr. Fischer Tivadar elmondja, hogy a beszarábiai zsidóság egységesen és lelkesen áll a zsidó lista mögött

A beszarábiai orosz kisebbség választási megegyezést ajánlott fel a Zsidó Pártnak. A Zsidó Párt elnökének propaganda uija Soroca megyében

Cluj-Kolozsvár, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik dr. Fischer Tivadar, a romániai Zsidó Párt elnöke. Fischer Tivadar dr. Besarábiából jött, ahol részt vett a Zsidó Párt szervezési munkálatainak irányításában. Ezenfelül bejárta Soroca megyét, amelynek zsidósága Fischer Tivadar dr.-t jelölte ki listavezetőként az önálló zsidó listára. Fischer Tivadar dr. érdekes beszarábiai tapasztalatairól az alábbi nyilatkozatban számolt be munkatársunk előtt:

Besarábia — a Zsidó Párt szilárd bázisa

— Besarábiai utam és tapasztalataim örömmel és meglepéssel töltöttek el. Azt kellett látnom, hogy az öntudatos romániai zsidóság egyik legerősebb és legszilárdabb bázisa Besarábiában van, amelynek zsidósága fenntartás nélkül és kimondhatatlan lelkesedéssel sorakozik fel az önálló zsidó lista mögött. Ez a lelkesedés annál is értékesebb, minthogy a gazdasági válság a legsúlyosabban ennek az országrésznek a zsidóságát érintette, érthető módon deprimálva a kedélyeket. Egyes helyeken megdöbbentően nagy nyomoruság uralkodik. Valamikor régen Besarábia a cári Oroszország magtára volt. Buzáját és kitűnő borát messze vidékekre szállították el s a cserebe kapott aranyak viszonylagos jólétet teremtettek meg ebben az országrészben.

— Az egykori jólétnek azonban ma már nyoma sincs. A lakosság nagy nehézségekkel küzd. A zsidó tömegekben azonban sokkal inkább ki van fejlődve a nemzeti öntudat, semminthogy ne volnának tudatában a közelgő választások jelentőségének. Egyenesen megható volt az, hogy milyen határozottan és milyen öntudatosan vállalták a zsidó lista támogatását a zsidó munkások, a zsidó iparosok, a földművesek, akiknek a legszörnyűbb napi gondokkal kell küzdeniük.

A zsidó iparosok csatlakozása

— Az elmúlt hét végén, pénteken érkeztem meg Kisenevbe. A pályaudvaron az ottani zsidó vezetőknek egy delegációja várt és üdvözölt. Röviddel megérkezésem után a London-szállóban érkezett tartottunk, amelyen megbeszéltük azon rétegnek a Zsidó Pártba való bevonását, amelyek nem tartoznak az eddig is intenzív helpolitikát folytató Zsidó Nemzeti Szövetség kötelékébe. A Zsidó Párt kereteinek kiépítésére irányuló tárgyalások sikerre is vezettek. Így például hamarosan sikerült megállapodást létesíteni a beszarábiai zsidó iparosoknak az egész országrészben kiépített szervezetével, amelynek központja Kisenevben székel. A szervezet elnöke Silbermann mérnök, hosszú közéleti multra tekint vissza és mindenütt közmegbecsülésnek és közkedveltségnek örvend. A régi orosz rezsim alatt ő volt az egyetlen felelősségteljes posztban lévő zsidó állami tisztviselő, aki ebbeli minőségében jelentős érdemeket szerzett különböző ut- és vasutépítési munkálatokkal. Silbermann mérnök a lapusnamegyei (kisenevi listán) a negyedik helyet foglalja el, Orheiú megyében pedig listavezető lett.

Egy el nem fogadott paktum-ajánlat

— Röviddel megérkezésem után felkeresett a beszarábiai orosz kisebbségek egy háromtagú delegációja, dr. Czamutali ügyvéd vezetése mellett. Választási paktumot ajánlott fel a Zsidó Pártnak és megmutatták a Népszövetség elé terjesztett emlékiratukat, amely szerint Besarábiában egymillió 200 ezer lelket számol az orosz kisebbség. Sajnos, az ajánlat tulajdonképpen jött ahhoz, hogy komolyan tárgyalhattunk volna, de egyébként sem volt alkalomunk meggyőződni arról, hogy ez a kisebbség meg van-e kellőképpen szervezve.

— Szombaton meglátogattam Zierelsohn főrabbit és résztvettem az impozáns Choral-templomban tartott istentiszteleten. Kisenev városra erősen rányomja bélyegét a zsidó lakosság, amely körül-

belül 30 százalékát teszi ki a város összlakosságának. A jiddis nyelv minduntalan felcseng az uccákon s vannak egyes városrészek, ahol alig lehet más nyelvet hallani, mint a jiddist. Igaz viszont, hogy a zsidó városrészek nyomora is leírhatatlan. Délután kimentem a temetőbe, ahol az 1905-ös pogrom áldozatai alusszák örök álmukat. Ide temették el a Nagyváradon és Kolozsváron meggyalázott torák egy részét is.

Zsidó községeken át

Vasárnap reggel autón indultam el Landau volt képviselő kíséretében Sorocamegyében. Landau főszervezője a Ki senevben megjelenő Unser Zeit című napilapnak, amely egyike Besarábia legelterjedtebb organumainak és elhatározó befolyással van a zsidó közvéleményre. Ebéd után érkezünk meg a Dnyeszter partján levő Sorocába, majd innen folytattuk utunkat Dumbravenibe. Dumbraveni egy kizárólag zsidó lakta nagyközség, párezer zsidó lakója földműveléssel foglalkozik. A „maariv“ ima idején érkezünk meg a községbe, amelynek lakossága a templomban várakozott reánk. A helység rabbija egy Sternberg nevű lelkes ön-

tudatos zsidó, kitűnő szónok, aki határos beszédben mutatott rá a zsidó lista jelentőségére. Mondanom sem kell, hogy Dumbraveni egész zsidósága biztosította a Zsidó Pártot támogatásáról és szavazatairól.

A zguritai példa

Innen folytattuk utunkat Zguritára, a mely majdnem annyira zsidó, mint Dumbraveni, azzal a különbséggel, hogy lakói inkább iparral és kereskedelemmel foglalkoznak. Itt is ugyanazt a lelkesedést, ugyanazt az öntudatot találtam. Zgurita zsidói néhány évvel ezelőtt hozzáfogtak egy középiskola felépítéséhez. Két osztály már működik is. Az oktatás természetesen héber nyelven folyik, ép úgy, mint a sorocai hétosztályos Tarbut liceumban. Soroca városának alig 20—25 ezer lakója van, amelynek körülbelül fele zsidó. Ugy Sorocában, mint Zguritában összehasonlíthatatlanul kedvezőbb anyagi feltételek között él a zsidóság, mint például az erdélyi városokban. Jellemző áldozatkészségükre és a zsidósághoz való ragaszkodásukra az a heroikus erőfeszítés, amelyet iskoláik érdekében kifejtettek. Meglátogattam a sorocai középiskolát is. A hatodik

Véget ért a népszövetségi tanács hatvanharmadik ülészsaka

Kedvezőtlenül alakul a német jóvátétel értékpapír árfolyama. Párizsban összeütközés volt a frontharcosok és a rojalisták között

Genf, május 23. A népszövetségi tanács ma befejezi a 63. ülészsakot. A delegátusok este elutaztak Genfből.

A leszerelési világkonferenciára való tekintettel Genfben nagy építkezések kezdődnek. 30 millió frankot jelent Genfnek a leszerelési világkonferencia Genfben történő összehívása.

A népszövetségi tanács egyébként a tegnap délutáni ülésen elfogadta az Európa-bizottság előterjesztett jelentését s utasította a főtítkárságot a szükségessé váló intézkedések foganatosítására. A tanács tárgyalta a Memelvidék és Litvánia, továbbá Danzig és Lengyelország viszonyát. A Memelvidék pénzügyi kérdéseiben népszövetségi pénzügyi szakértő bizottság kiküldetését határozta el, míg Dan-

zig ügyében a hozott határozat továbbfejlesztési Danzig önállóságát.

Schober osztrák külügyminiszter még tegnap délután elutazott Genfből. A pályaudvaron az újságírók előtt annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a hágai bíróság az osztrák-német egyezményt nem fogja Ausztria vállalt kötelezettségeit sértő akciónak itélni s hogy a kérdés hágai eldöntése után remélhetőleg a hatalmak előtt is más színben fog feltűnni ez a tisztán gazdasági koncepció, amelyhez a szerződő államok ösztönösen hívtak csatlakozásra minden más államot is.

Curtius és a német delegáció vasárnap érkezik Genfből. Ezzel kapcsolatban erőlyesen cáfolják azt a hírt, hogy Német-

ország részéről lépések tettek volna a Nemzetközi Jóvátételi Pénzintézetnél a birodalom fizetőképességének bankszakértői megállapítására. Ennek ellenére a Young-kölcsön a tíz nap előtti 78-as árfolyamról 72-esre esett.

Londonban, Párizsban, Amszterdamban és Zürichben is kedvezőtlenül alakul a német jóvátételi értékpapír árfolyama.

Frontharcos tüntetés Briand mellett

Párizs, május 23. Briand Párizsba érkeztek a Gare du Lyon közelében mintegy 5000 főnyi tömeg verődött össze főként frontharcosokból és Briand más baloldali híveiből, akik az érkező államférfit lelkesen élngették. Fogadására számos előkelő politikus is megjelent a pályaudvaron. Briand sietve elhagyta a pályaudvart, mert nem akarta, hogy híveinek tüntetése rendbontó akciók kezdetévé fajuljon.

Híveit azonban a király rikkancsai, a rojalista szervezet emberei megtámadták

s a jobboldali és baloldaliak között vad uccai verekedés kezdődött, melynek a rendőrség gyors beavatkozása vetett véget. Később Briand híveinek egy csoportja a nagy körutakon felvonulást rendezett

és tömegben vonult a Quai d'Orsay felé. A rendőrség szét akarta zavarni a tüntetőket, de egy csoportnak sikerült eljutnia a külügyminisztérium palotájá elé, ahol újabb hangos szimpátiatüntetést rendeztek Briand mellett. Briand éjféli után megjelent a palota erkélyén és megköszönte híveit lelkes tüntetését. Egyébként Gourdonban június 7-én a frontharcosok kongresszusán Briand megjelenik s beszédet mond.

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

í l z e s s e
pontosan előfizetését!

! LE AZ ÁRAKKAL !

Uj reklám osztályom rendkívüli olcsó árai:

- 1 M. Opallin minden színben Csak 10 Lej
- 1 M. Szerb vászon Csak 17 Lej
- 1 M. Mosoit vászon Csak 18 Lej
- 1 M. Mintás grenadin ruhára Csak 19 Lej
- 1 M. Cérnázott zefir Csak 19 Lej
- 1 M. Garantált Cosmanosi Grenadin Csak 29 Lej
- 1 M. CREPO az összes pasztell színekben Csak 21 Lej

SZABÓ JENŐ DIVATNAGYÁRUHÁZA
CLUJ, Cal. Reg. Ferd. 5.

nek tulajdonított. acagva mondtam végeredményben ért dolgozunk és a mit. Azóta sok idő semmi sem véletünk szörnyű nagy történnék mert véfelejtének bennünk van, holott mi da, ahol munka és c. Hát ezért, ezért mak a férje mellé politikában is. Ha az etőséget, az iskolát érhetjük el, hát nincs is (sajnos) ank, hiszen nincs sünk oda minden gy minden zsidó kai jogával és ne got a szavazati céldó érdekeket csak csak zsidó képvisbecsületesen. És ó pártot, nem baj, y a nemzsidó pártett zsidók“ csak olyan kedvesek és nt csupa véletlenelért eredmények.

esszus utáni idők emeri az könnyen atja ezt a mentahogy az orthodozetet akkor, amissel tömörülnek a alá. Minden poli az orthodox zsiottságának enyhilágnézetbeni fel azt, hogy parla-reik lelkiismereti szertené. A jövő az erdélyi orthosának jogosultsán adottsága amelikai józanság ar en életösztön azt orthodoxia tömött urnák elé, igakai egységét; biágos Zsidó Párt m ellenében megért megindítandó és nem felejtkekülön sérelmeiről melyek csak mai nek külön ortholójában az egész képezik. Ilyen és atok töltik el az

zást
ekkel: Adria 340,
4 kötet á 200 lej,
280 lej
tel küldi:
, Cluj

üzületi esuz,
ly ellen ajánl
s levegő mint
dők. Diather-

Mit kell tudni a zsidó választónak

Irta: Dr. KLEIN MIKSA,
az Országos Zsidó Párt erdélyi központjának ügyvezető alelnöke

A politikai pártok sikerének egyik igen jelentékeny tényezője: a jól működő szervezethez. Nem elég a lelkesedés, a rajongás, sőt a cselekvő áldozatkészség is teljesen meddő áldozattá válik, ha a pártszervezet organizmusa nem működik precízen. A lelkesítő beszédek, a szép programok, a nagy népgyűlések viharos kitörései, a nagy fogadkozások leértéktelenednek egy kedves élménnyé, ha nem sűrítjük össze cselekedetté.

Az országos Zsidó Párt cselekedetét követel Erdély zsidóságától.

Százezer zsidó szavazatot akarunk felhozni a zsidó listára.

Ez a jelszavunk!!!

Ha az erdélyrészi zsidóság cselekedni akar, úgy át kell hasson minden egyes zsidó szavazót az felelősség, amelyet viselnie kell, ha nem tenné meg kötelességét az össz zsidósággal szemben.

Minden egyes szavazatot sorsdöntő lehet.

Az O. Zs. P. erdélyrészi tanácsának megítélő bizalma folytán nekem jutott az a feladat, hogy a pártszervezetet kiépítem és precízül működő instrumentumá fejlődjem. Ezt a feladatot pedig csak úgy oldhatom meg, ha Erdély zsidósága segítségemre siet.

A párt megyei szervezeteit napok alatt hívtuk életre és tettük munkaképesé! Köszönet érte testvéreinknek!

De, hogy cselekedetté is váljon a sok energia, utasításokat kell adjak minden egyes megyei és járási körzetnek, hogyan és mily módon működjenek a választás előtti napokon és a választás napján.

I. 1. A megyei tagozat elnöke és végrehajtó bizottsága mindenekelőtt gondoskodjék arról, hogy a körzetébe tartozó minden egyes zsidó szavazó híváltsa a szavazó jegyét. Osszák fel a várost, a községet uccák szerint; az ifjúsági szervezetek segítségével házi-házra járva ellenőrizték, hogy kiváltották-e szavazóink a szavazó jegyeiket.

2. A szavazó jegyeket kiváltott választókat össze kell írni uccák szerint és nyilvántartásba kell venni őket.

3. Allandó propaganda gyűléseket kell tartaniok, hogy belevessék a testvéreink lelkébe a kötelesség teljesítés és felelősség érzését. A propaganda gyűléseken résztvevők kontrollálják szomszédaikat, hogy kiváltották-e az igazolványukat. Ne legyen olyan zsidó szavazó, aki idevonatkozó kötelességét kényelemszeretettől, lustaságból, közönyből, vagy nemtörődömségből elmulasztotta.

II. A megyei tagozat elnöke gondoskodjék arról, hogy a központi választási bizottság elnökéhez kérvényt nyújtson be, amelyben minden egyes szavazati helyiség részére kijelölt 2-2 bizalmi (delegátus) és 2-2 asszisztens részére a szükséges igazolványt kiváltja. Ezt a kérelmet május hó 26-ig kell benyújtani és az elintéztét kistúrgetni. Az igazolványokat el kell juttatni a tagozati elnökök útján a kijelölt delegátusokhoz és asszisztensekhez. Csak románul is jól tudó egyéneket jelöljenek ki, akik esetleg kontesztálni is képesek a szavazatszedő bizottság, elnökének törvénytelen eljárását.

Ugyancsak gondoskodjanak a tagozati elnökök, hogy a jelöltek vegyék ki

sürgősen igazolványukat, amelyek feljogosítják az összes választási helységek ellenőrzésére.

III. A megyei tagozat elnöke minden egyes járás területére nevezzen ki azonnal egy vagy több ügyvédet, akizhez jogi segítségért folyamodhatnak, azok a szavazók, akiknek igazolványát nem adták ki.

IV. A propaganda nyugodt és energikus kerestülvitelét akadályozó, bármilyen hatósági intézkedést azonnal jelentse táviratilag központunknak, hogy az Erdélyrészi tartományi igazgatóság útján a szükséges intézkedéseket megtehesse, — mivel a tartomány-igazgatóság a törvényes propaganda szabadságát biztosította.

V. A választás napján a bizottságnak legyen gondja, hogy szavazóink mindegyike teljesítse a kötelességét és éljen a jogával. A már leszavazottaknak további rendelkezés végett azonnal kell jelentkezzenek a végrehajtó bizottságnál, vagy a járási elnöknel, hogy további szolgálati beosztását teljesíthesse. El kell járjon azonnal azoknál a szavazóknál, akik még nem szavaztak le. Az egész szavazó körzet zsidóságát át kell hassa az a felelősség, hogy minden egyes zsidó szavazatot be kell hozni.

VI. A bizalmi férfiak felváltva megszakitás nélkül vegyenek részt a vá-

lasztás levezetésében. Az urnák felbon-tásánál pedig pontosan jegyezzék le az adatokat és azokat közöljék telefonon, vagy táviratilag a megyei tagozat el-nökével, aki azt központunknak kell ugyanilyen módon eljuttassa.

Az asszisztensek álljanak rendelkezésére a delegátusoknak, hogy a leszavazottak jegyzékét átvehessék a körzeti elnöknek, hogy ez a szükséges intézkedéseket megtehesse avégett, hogy a nyilvántartás szerint még le nem szavazottakat a szavazásban való részvé-telre utasíthassa.

Az erdélyi megyei körzetekben az O. Zs. P. listáját letették. Olyan cseleke-det volt, ami a zsidóságot büszkeséggel töltheti el. A többi politikai pártok is tisztelettel és becsüléssel tekintenek munkánkra.

De ez a munkának csak egyik etapja. Most el kell végezzük töretlen energiával a munka másik felét is.

Tartozunk ezzel a munkával a romániai zsidóságnak, önmagunk és gyermekeink sorsának!

Mi itt a központban pontos számve-tést csináltunk és bizunk abban, hogy Erdély zsidósága reá fog cáfolni pesz-szimisztikus számvetéseinkre, mert több szavazatot fog Erdély zsidósága listánkra leadni.

Ne felejtjük el és vessük a szívünk-be: 100.000 szavazatot a zsidó listára!

A Zsidó Párt erkölcsi igazsága

— Irta: Sebők Elek a Zsidó Párt erdélyi végrehajtó bizott-ságának tagja

Románia 71 megyéjéből 51-ben sikerült letenni az Egységes Zsidó Párt jelölőlistáit a június 1-én megtartandó képviselőválasztásokra.

Rövid egy hónap alatt kiépült egy olyan párt, amely ifju erővel és meggyőződéssel veti magát a harcba és elevenen, a megkövesedtség ballasztja nélkül, tiszta homlokkal áll oda a fő-urra igazságát, fennen hangoztatni.

Románia politikai pártjainak történetében — még a kormányalakítással megbízott személyiségek által alapított pártoknál a lakosság egy kategóriájának ilyen homogén megmozdulása is — egészen egyedülálló.

Ez a körülmény két dolgot bizonyít: Először is, hogy bűn volt ezt a pártot, amelynek programja a rendelkezésre álló rövid idő alatt ennyire gyujtani és lelkesíteni tudott, csak tizenkét év politikai koldusbolyongásai után megalakítani;

másodszor és főképpen pedig hogy az Egységes Zsidó Pártnak mély erkölcsi alapja és igazsága van.

Pártkereteket könnyebben vagy nehezebben, de anyagi eszközök segítségével mindenki tud felállítani. All ez

különösen a háboru utáni évek politikai khaoszt.

Az Egységes Zsidó Párt a megalakulása eltelt rövid idő ellenére sem csupán pártkeret már, hanem tele van akarattal és tömegek, a zsidók tömegei sorakoznak fel benne. Pedig az új párt-nak nem áll rendelkezésre választási célokra pénze: e tekintetben senkire sem számíthat. Politikai ígéretek színes fátylóval sem tudják programbe-szédiket jelöltjei bevonni, mint azt teszik igen sok más párt jelöltjei.

A Zsidó Párt jelöltjei nem ígérnek irreálitásokat és nem adnak olyan programot, amely elérhetetlen ködkép csupán, a megvalósíthatóság minden reménye nélkül. A Zsidó Párt programja életöztön megnyilvánulása egy olyan népeség kategóriának, amely élni akar és amelytől sokszor el akarják vonni az élethez szükséges előfeltételeket. A Zsidó Párt becsületes meglátás következménye és egyuttal már létezésével tiltakozás az ellen, hogy a zsidó tömegeket „quantité negligible“-nak tekintsék, amelyet választások alkalmával fel lehet használni, de amely a választások után fajsuly hiányában

A gyomorzavaroknak elejét veszi,

ha étkezés után kevés vízben egy tablettá Magnesium Perhydrol Merck-et vesz be. Ez a készítmény semlegesíti és leköti a felesleges gyomorsavat. A legtöbb esetben a gyomorsav az oka az emésztési zavaroknak. A fenti készítmények hatása alatt a fájadlmak rövid pár perc múlva eltűnnek.

A Magnesium Perhydrol Merck megszünteti a gyomorégést, a gyomorrenyhe-séget és elejét veszi az emésztési zavaroknak.

A Magnesium Perhydrol Merck minden gyógyszerárban, drogériában kapható. A politikai mob képét veszi fel újra.

A Zsidó Párt jelöltjei a párt programja alapján csak realisan keresztül-vihető célkitüzéseket adnak, amint, hogy kisebbségi párt csak ilyeneket adhat. Egyénenkénti és kollektív védelmet, morális segítséget és papiron már meglevő jogok intézményes kiküz-dését vállalja a Zsidó Párt! Ezek a pontok pedig olyanok, hogy kevés sze-rencsés zsidótól eltekintve, akik szemé-lyükre nézve meg tudták oldani a zsidó problémát, egyaránt létkérdései a romániai zsidók minden kategóriájának, akármilyen nyelven beszéljenek, akármely vallásfelekezeti árnyalathoz tar-tozzanak és tekintet nélkül a vagyon el-oszlására. A zsidók közös balsorsában mind egyek ők, az antiszemitizmus egyformán tör erkölcsi és anyagi létükre!

Politikai párt erkölcsi igazság nélkül nem létezhetik, a szélsőséges pártok, amelyek nem az általános emberi igaz-ságot, amelyek nem az általános em-beri boldogulást szolgálják, amelyek nem szerves tartozékai a mindent át-fogó „humanitárius“-nak a vélemények és fogalmak tisztázódásával előbb-utóbb el fognak tűnni. Az élet a maga erejével elsöpön utjából minden aka-dályt! Hisszük és reméljük, hogy a Zsidó Párt a maga célkitüzéseivel, az idők szavának megértésével és kétség-telenül az általános emberi jogok védel-mezésével és kiharcolásával, olyan poli-tikai missziót teljesít, amely létét szükségessé és fennállását indokoltá teszi nemcsak most, de a jövőben is.

Ez az erkölcsi szükségesség a Zsidó Párt erkölcsi igazsága.

INGYENTÜZIFAT

még nem kaphat, ellenben 65 lejért háshoz szállít Önnek egy mássa aprított tiszta búkkhasáb tüzfát a

FISCHER - FATELEP

TELEFON 1300

Strada Enescu 15 (Gyufagyár u.)

Kevés pénzért jó árut vásároljon szövetraktárunkban:

Szövetvásárlás bizalom dolga!

SCHWARCZ JENŐ UTÓDÁNÁL, CLUJ

Strada Regina Maria 14.

A zsidó ifjúsági szövet

— Irta: Herm

Ha végigtekisebbség törté-nálatos konkluzsidó jogok, vaegyéb materiá— a dekadenc

Románia alliberálisabbakn egyszer fordul den román állnyelvi, nemzetlönbségekre vaények előtt e gyunk az orszellenpólusról, nek a valóságstatisztikai ada nyomor, elpau a tönk szélére kényerüktől mrosok és kisegrosi zsidó para hetnének. Rom numerusz klau numersz-nullus róságnál, az ős és az egyetemr veteli-vizsga rint gyorsan antiszemitizmus telését.

A zsidó szendős multja utá egy válasza leh tika. Minden zszikrányi öntu szíve csak kiss zsidó nyomor, kilátástalan jö jöjjön arra, más megoldás szer szakadjo és megalázó pa nem egyéb, min a zsidóellenes kedéseknek.

Itt kapcsolódí sebbégi politik feladat, hogy hi mentalitásnak, szum-politikával mi leszünk a h nek, amely báto érdekek szolgál küld az egymill kotmányos jogai lamentbe.

A mi feltétele sedésünk lesz az retein belül fen gátló válaszfalat. Mi leszünk a pá és terjesztői — alapon álló zsid intellektuell egy nek, ha a kisebít rászállásról van zösségnek pedi van: az Országo

Minden párt nak előfeltétele nunk kell hol, i zati joggal bíró tikára van szük vezése szintén a. Az ifjúsági tag vező bizottságo tézkedéseket tett egy zsidó népsz belül való megve

Különös figyei nőmozgalomnak nőneke csupán a van szavazati középiskola. Ezt dóság a női sza lative a legjobba litikai munkába ifjúságra nagy r. Az ifjúságra vár a zsidó kisel ifjúságnak a mu tehát nemcsak h is, mert szükség hogy minden zsi hazafi és jó emb Ifjak alakítsát meg, az összes r Országos Zsidó tait.

A zsidó ifjuság nem akar kompromisszumokat

— Irta: Hermann Dezső, a Zsidó Párt ifjusági szervezetének főtitkára —

Ha végigtekintünk a romániai zsidó kisebbség történetén, úgy arra a sajnálatos konkluzióra kell jutnunk, hogy a zsidó jogok, vagyon, jólét, biztonság és egyéb materiális és ideális javak útja — a dekadencia útja.

Románia alkotmánya egyike a legliberálisabbaknak Európában. Nem egyszer fordul elő benne a passzus: Min den román állampolgár, etnikai vallási, nyelvi, nemzetiségi és kulturális különbségekre való tekintet nélkül, a törvények előtt egyenlő. Egyenlő fiai vagyunk az országnak — a papíron. Az ellenpólusról, a teoretikus egyenlőségnek a valóságban való realizációjáról, a statisztikai adatok, a zsidó szegénység, nyomor, elpauperizálódás, a nagyszámú a tönk szélére jutott zsidó kereskedő, a kenyeriktől megfosztott zsidó kocsmárosok és kisegyztenciák, a máramarosi zsidó paraszt sok szomorú mesélhetnének. Romániában nincs törvényes numerusz klauzusz, de van de facto numersz-nullusz a hadseregben, a bíróságnál, az összes állami hivatalokban és az egyetemre most bevezetendő felvételi-vizsga minden valószínűség szerint gyorsan meg fogja valósítani az antiszemitizmus ily irányú régi követeléseit.

A zsidó szenvedések tizenkét esztendő múltja után a zsidóságnak csupán egy válsága lehet: *egységes zsidó politika*. Minden zsidó, akiben csupán egy szikrányi öntudat is van, akinek a szíve csak kissé is megdobbán a nagy zsidó nyomor, a szomorú múlt és a kilátástalan jövő láttára rá kell jöjjön arra, hogy számunkra nincs más megoldás. Vége kell egyszer szakadjon az öntudatmentes és megalázó paktumpolitikának, amely nem egyéb, mint zsidó szankcionálása a zsidóellenes törvényeknek és intézkedéseknek.

Itt kapcsolódik be az ifjuság a kisebbségi politikánkba. Reánk vár az a feladat, hogy hirdetői legyünk annak a mentalitásnak, amely a kompromisszum-politikával való szakítást jelenti, mi leszünk a hordozói az új szellemnek, amely bátor kizárólagosan a zsidó érdekek szolgálatában álló harcosokat küld az egymillió zsidó kisebbség alkotmányos jogainak megvédésére a parlamentbe.

A mi feltételekhez nem kötött lelkesedésünk lesz az, amely a zsidóság keretein belül fennálló, a zsidó egységet gátló válaszfalakat le fogja rombolni. Mi leszünk a pártöntudatnak a hirdetői és terjesztői — mert vallási, nemzeti alapon álló zsidó: zsidó munkás és intellektuális egy sorsközösséget képeznek, ha a kisebbségi jogokért való sikeres küzdelemről van szó. Ennek a sorsközösségnek pedig egy egységes kerete van: az Országos Zsidó Párt.

Minden párt sikeres munkásságának előfeltétele az organizáció. Tudnunk kell hol, hány és milyen szervezeti joggal bíró zsidó létezik. Statisztikára van szükség. Ennek a megszerzése szintén az ifjuság feladata lesz. Az ifjusági tagozatok központi szervező bizottságok már széleskörű intézkedéseket tettek, helyben és vidéken egy zsidó népszámlálás rövid időn belül való megvalósítása céljából.

Különös figyelmet kell szentelnünk a nőmozgalomnak is. Mint ismeretes a nőknek csupán a községi választásokon van szervezeti joguk. Feltétel: négy középiskola. Ezt tekintetbe véve a zsidóság a női szervezeteket illetőleg, relatíve a legjobban áll. A nőknek a politikai munkába való bevonásába az ifjuságra nagy munka vár.

Az ifjuságra tehát fontos szerep vár a zsidó kisebbségi politikában. Az ifjuságnak a munkában való részvétele tehát nemcsak hasznos, hanem helyes is, mert szükséges, ha azt akarjuk, hogy minden zsidó ifjúból jó zsidó jó hazafi és jó ember legyen.

Ifjak alakítsátok tehát mindenütt meg, az összes rétegek bevonásával az Országos Zsidó Párt ifjusági tagozatait.

Imponáló egység, lelkesedés és öntudatoság jelzi az önálló zsidó politika győzelmes útját

Dr. Kertész Jenő nyilatkozik a zsidó választók körében nyert tapasztalairól, a zsidó tömegek szervezettségéről és egységes megmozdulásáról

A felszabadulás érzetét ébresztette fel a zsidóság minden rétegében a Zsidó Párt zászlóbontása. A zsidó tömegek lelki felkészültsége tette lehetővé az önálló zsidó lista letételét és a gyors tempójú szervezkedést

(Cluj-Kolozsvár, 1931. május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet munkatársa felkereste dr. Kertész Jenőt, az Országos Zsidó Párt kolozsmegei tagozatának elnökét és a szatmári önálló zsidó lista vezetőjét, aki a Zsidó Párt zászlóbontásának pillanatától egész idejét, szinte maradék nélkül a Zsidó Párt ügyének szenteli.

Kertész Jenő doktor munkatársunk előtt igen érdekes nyilatkozatot adott a választási kampány során nyert tapasztalatairól és meglátásairól.

A Zsidóság lelkileg fel volt készülve az önálló zsidó politika zászlóbontására

— Az Országos Zsidó Pártról valóban el lehet mondani azt, hogy ha nem volna meg, akkor meg kellene csinálni. Alakítottak pártokat úgy is, hogy formába öntötték először egy ideológiát, amely számára azután híveket toboroztak. A pártideológia megformulázását követte a párt tényleges életrehívása. Nálunk fordítva történt. A Zsidó Párt reális szükségletből fakadt, az élet parancsoló követelményeiből született meg. Az eszme, a pártideológia már évek óta a levegőben lógott, ott élt az emberek lelkében és tudatában. Kisebbségi mértékben minden zsidó érte és magának tudta azt a politikát, amelyet a Zsidó Párt tetté kíváncsolt. Ennek tudható be az a csodálatos eredmény, hogy amikor az ideiglenes pártvezetőség kinyilatkoztatta a programot, már készen volt a párt, már egy kompakt szervezet, már egy erős keretet talált az ideológiai tartalom. A zsidóság lelkileg fel volt készülve erre a zászlóbontásra és a néplelek csak a pillanatot várta, amikor a zsidóság, mint önálló politikai tényező ténylegesen megjelenik a romániai közélet porondján. Ennek beszédes bizonyítéka az a tüneményes jelenség, hogy amíg más pártoknak hosszú szervező munkára és időre volt szükségük, addig a

Zsidó Párt néhány nap szervező munkájának eredményeképpen ötven megében letehető önálló listáját és teljes bizakodással és erős lendülettel indulhatott a választási harcba, egyedül a saját erejére és szervezettségére támaszkodva.

Imponáló egység, lelkesedés, hűség és zsidó öntudat

— Szatmáron tapasztaltam leginkább azt a feltörő *szabadságérzetet*, amelyet a Zsidó Párt zászlóbontása váltott ki a zsidóságból, és ennek a szabadságérzetnek öszinte megnyilatkozásait nem lehet meghatódás nélkül szemlélteni. A zsidóság minden rétege, a legkülönbözőbb árnyalatok, amelyek eddig sohasem tudták megtalálni azt a területet, amelyen egymásra találhatnak, ezek a rétegek és árnyalatok gyönyörű egységbe tömörültek a Zsidó Párt zászlaja alatt. Ez a tény már magában is elegendő arra, hogy bizalom-

mal és reményekkel eltelve nézzék a jövő elé.

— A kolozsmegei tagozatot illetőleg, különösen az az erős zsidó öntudat, hűség, lelkesedés és áldozatkészség ragadott meg, amely az apró falvak kis-zsidóiban él és amely örömmel tölti el annak szívét, aki közöttük jár. Ez az öntudat, ez a hűség és áldozatkészség biztossá teszik a zsidó ügy győzelmét, de ugyanakkor a Zsidó Párt képviselőinek becsületbeli kötelességévé teszi, hogy ezen halódó kisegyztenciák kenyer és kulturális gondjait legelső sorban a szívükön viseljék.

— Annyit mondhatok — fejezte be Kertész Jenő doktor igen érdekes nyilatkozatát, — hogy míg a többi pártoknál a választási propaganda fáradságot és idegeket őrölő munkát kíván, addig a mi tömegeinknél megnyilatkozó imponáló egység, lelkesedés és zsidó hűség örömet és üdülést jelent a propaganda-munkában.

Spanyolország egésv naftaszükségletét Szovjatorozországban fogja beszerezni

Megegyezés jött létre az orosz állami petróleumtársaság és a spanyol kormány között

London, május 23. Madridban az orosz állami petróleumtársaság és a spanyol kormány között megegyezés jött létre, melynek értelmében az egész spanyol naftaszükségletet Oroszországban szerzik be. Az oroszok iparcikkek átvételére kötelezték magukat. A petróleum csaknem husz százalékkal olcsóbb, mint az amerikai petróleum ára.

Az előzetes és ideiglenes jellegű szerződést a diplomáciai viszony felvétele után végleges megegyezés fogja követni.

A Paris Midi madridi jelentése szerint a spanyol-orosz petróleum-megállapodás következtében Spanyolország évenként 200 millió pezeta megtakarítást eszközöl. A szovjet a petróleum értékének 60 százalékát levásárolja spanyolországi iparcikkekben.

Madridi jelentés szerint a spanyol kormány kétségtelenül megállapította, hogy Alfonz exkirály Primo de Rivera nyolc éves diktatúrája alatt növelte vagyonát óriásméretűre.

Az exkirály bankbetétjeinek nagy része Svájcban és Angliában van.

Nagy Jubilláris

KALAPVÁSÁR, KALAP KIRÁLY-NÁL

HABIG, MOSSANT, BORSALINO

— és a többi világmárkák hatalmasan leszállított árakban. —

Mutatványarak:

I-a gypjukalap divatszinekből Lei 150

I-a nyulszőrkalap divatszinekből Lei 420-tól

CLUJ, PIATA UNIRII 24.

Nem sorolhatunk fel minden árat, jöjjön győződjön meg személyesen

zavarok-
ét veszi,

vizben egy tableta
Merck-et vesz be.
legesíti és leköti a
A legtöbb esetben
emésztési zavarok
nyek hatása alatt a
erc mulva eltűnnek.
ydrol Merck meg-
st, a gyomorreny-
i az emésztési za-

drol Merck minden
gériában kapható.

veszi fel újra.

tjei a párt progr-
reálisán keresztül-
adnak, amint,
rt csak ilyeneket

i és kollektív vé-

tséget és papíron

ntézményes kikü-
b Párt! Ezek a

t, hogy kevés sze-

ntve, akik szemé-

ták oldani a zsidó

létkérdései a ro-

n kategóriájának,

beszéljenek, akár

árnyalathoz tar-

élkül a vagyon el-

közös balsorsában

antiszemitizmus

si és anyagi lé-

esi igazság nélkül

ősösleges pártok,

ános emberi igaz-

az általános em-

gálják, amelyek

ai a mindent át-

nak a vélemények

zdásával előbb-

. Az élet a maga

ból minden aka-

reméljük, hogy a

elkültizéseivel, az

ésével és kétség-

neri jogok védel-

ásával, olyan po-

sít, amely létét

lását indokoltá

le a jövőben is.

kségesség a Zsidó

ÜZIFAT

benben 65 lejért

egy mássa aprí-

ab tűzifát a

FATELEP

1300

(Gyufagyár u.

a!

LUJ

Teianu itt — Teianu ott —, Roxin itt — Roxin ott...

Teianut nem idézték be, Roxint nem tartóztatták le — de a szenzációk a levegőben lógnak

„Tessék megnézni, nincs itt Teianu...” Dr. Roxin ellen nem adtak ki letartóztatási végzést

Szerdára idézték be dr. Roxint a kolozsvári vizsgálóbíró elé

Cluj-Kolozsvár, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A feketeszennyozás körül bonyodalmak vannak. Ha egymásnak ellentmondó hírek jelennek meg a különböző napilapokban, valami izgalmasat jelent és most valóságos konjunktúra van a legellenőrizhetőbb híreknek. Itt Teianu, amott Roxin neve bukkant fel, a bukaresti és kolozsvári vizsgálóbírók irodáiról, nyomozásaiknak eredményeiről pedig furcsa részletek kerülnek nyilvánosságra. Kétségtelen, hogy a feketeszennyozás legnagyobb szenzációi a levegőben lógnak. Tanasescu és Stanimir, a feketeszenny nagy színjátékának eddigi sztárjai és a sugó szerepében rejtőző Kun Andor csak az első felvonást produkálták, most a bonyodalmak második felvonás következnek. A bonyodalmakra való várakozás szüli az ellenőrizhetetlen híreket: az újságíró, az események drámaírója fantáziájával egy-két lépéssel megelőzi magát a bonyodalmat...

Teianu jön — Teianu nincs

Nem is olyan könnyű kihámozni ezekből a hírekből az igazságot. Különösen, amikor autentikus helyről származó értesülések kerekellenőrizhetőbb híreknek. A két legaktuálisabb név: Teianu és Roxin. Teianuról néhány nappal ezelőtt járta az a hír, hogy idézőt kapott. Idézőt kapni pedig feketeszennyozásban, éppen Teianunak egészen félremagyarázhatatlan jelentőségű. A vizsgálóbíró előtt rendkívül súlyos adatok fekszenek Teianu ellen. Nem kisebb ez a vád, mint az, hogy Teianu az egyik feketeszennyozásról hárommillió lejt kapott havonta azért, hogy a konkurrens szeszüzöt működését megbénítsa. Ez nem légből kapott hír és nem is az újságírófantázia szüleménye: az erre vonatkozó vallomások jegyzőkönyvbe foglalva fekszenek a vizsgálóbíró asztalán. Tanasescu Stanimir, Balint, sőt maga Kun Andor is sokkal kevésbé terhelő vallomások alapján kerültek a kolozsvári ügyészség fogházába. Egyszóval: Teianu beidézése körülbelül letartóztatásával egyenlő...

Hétfőn azonban a riporterek hiába várták Teianut a kolozsvári ügyészség folyosóján. Dunca dr. vizsgálóbíró az újságírók rohamára kedélyesen nyitotta ki az irodáját:

— Tessék urak, nézzék meg. Nincs itt Teianu...

Mikor jön Teianu?

Arra a kérdésre, hogy mikor jön, talányos mosoly volt a vizsgálóbíró válasza. Teianu jövele tehát a jövő titka...

A várakozás így még feszültebb. Mikor jön Teianu? Ezzel kapcsolatban vannak értesülések, ezeket azonban megcáfolja a vizsgálóbíró. Teianu valóban be volt idézve, de jó helyről érkező intervenció keresztelte megérkezését.

Igy áll a helyzet Teianu, sok-sok millió tulajdonával, aki ellen már elrendelték egy házkutatást és akinek a kormányrendeletére nem adnak Bukarestben utlevelet.

A másik nagy név: dr. Roxin. A másik hónapok óta kompromittált név: dr. Roxin nagyváradi volt nemzeti parasztpárti képviselő, Bihar megye tanácsának volt elnöke, szeszgyáros, stb. Roxin ügyét a parlament előtt is szóvá tették annak idején. A nemzetiparasztpárt képviselőjelölésénél pedig heves vita tárgyát képezte az, hogy Roxin jelölhető-e képviselőnek Nagyváradon. Ez a harc még Roxin javára dönt el: a képviselőjelöltek között nincs jelölve, de helyet kapott a szenátorok listáján.

Róla is megjelent egy híradás, egyik megbízhatóan riportert tollából: eszerint dr. Roxin ellen elrendelték a letartóztatást. A hír különösebb feltűnést nem keltett, bizonyosságul annak, hogy a volt nemzetiparasztpárti képviselő neve annyit szerepelt a feketeszennyozás kapcsolatban, hogy a letartóztatását már természetesen is venné a közvélemény.

Szerdán hallgatják ki dr. Roxint

A híradás legalább is korai volt. Dr. Roxin ellen nem adtak ki letartóztatási

végzést, nem is hozzák vasraverve Kolozsvárra, ezzel szemben szerdára beidézték a vizsgálóbíró elé.

Mit jelenthet dr. Roxin beidézése. Aki tisztán lát a feketeszennyozás dűszungeljében, az tudja, hogy Roxin nem volt szeszinspektor, nem is volt pénzügyminiszteri vezérfelügyelő. Roxin egyszerűen csak szeszgyáros volt és mint ilyen jelenhet meg a vizsgálóbíró előtt. Csak hogy a feketeszenny konjunktúra egész idején dr. Roxin váradvidéki szeszgyárában nem érték tetten a feketeszennyozáson, mégcsak ártatlan

bárcamanipuláción sem csípték meg a pénzügyőrök. Ha pedig mindez nem történt meg, akkor Roxin nem tartóztatható le. A feketeszennyozás, eladás, vétel csak pénzbírsággal büntethető. Erről a Madgearu-féle törvényt-mostrum gondoskodott.

„Felsőbb rendeletre?”

Miért idézték be tehát Roxint?

Az egyik kolozsvári román napilap azt állítja tegnap reggeli számában, hogy felsőbb intézkedésre...

Dr. Dunca Geró a legnagyobb felhábo-

A Zsidó Párt és az ifjuság

Irta: Kaszner Rezső, a Zsidó Párt ifjusági szervezetének társelnöke

Minden külső intervenció nélkül, kizárólag egy lelkiismereti kényszer ellenállhatatlan ereje alatt cselekedve alakítottuk meg a Zsidó Párt ifjusági szekcióját. A romániai zsidóságnak egységes politikai szervezetbe való tömörítése a zsidóság egészséges népi ösztönének reakciója volt a 11 esztendőn keresztül dúló áldatlan és csunya testvérharccal szemben. Felismerése volt annak az egyszerű igazságnak, hogy a Románia határain belül lakó zsidóság felbonthatatlan közösségeket alkot. És minthogy az állam hatalom politikája egységesen nyilatkozik meg úgy az erdélyi, mint a beszarabiai zsidóval szemben, minthogy a többségi lakosság nyomán egyazon körülmények között nehezedik rá a különböző területeken szétszórt zsidóságra, megdönthetetlen axióma volt a romániai zsidóság számára az egységes organizmus megteremtésének szükségessége.

És mert a Zsidó Párt megalakulása elő tiltakozás volt a multtal szemben, mert a nyomoruságos helyzetbe való bele nem törődés kinyilatkoztatása volt, természetesen maga mögött találta az ifju zsidó generáció spontán és odaadó támogatását. Mindent meg lehet az ifjuságnak bocsátani — mondotta Barres — meg azt, ha szertelen, ha tulfutott temperamentuma néha tullendíti a megengedett határokon. Azt azonban nem lehet megbocsátani, ha valamely nép ifjusága

szó nélkül hajtja be a fejét az elődeitől örökölt életformákba, ha nem robban ki belőle a tiltakozás a mult megmérévése ellen és a kívánság egy jobb népi és szociális életközösségért.

S vajjon van-e ifjuság, amelynek annyi oka volna az elégedetlenségre, a belenemtoródásra, a jobb és igazabb utáni vágyakozásra, mint a zsidónak? A zsidó ifju, aki gyermekcipőit lehányva felfedezi önmagában a kozmosz egyik alanyát, akit még tiszta idealizmus és becsületesség jőhiszeműség melegit, megrendülve látja, hogyan zárulnak be előtte az egzisztenciális lehetőség kapui és egy emelkedettebb élet feltételei. De látja világosan azt is, hogy ez a sivar kilátástalanság oka nem az ő alig bontakozó egyéniségének rejlik, hanem elválaszthatatlanul összefügg népi és emberi hovatartozásával. Innen már csak egy lépés annak felismeréséig, hogy részt kell kérnie közössége sorsának irányításából, a közösségért kifejtett munkából. Nemcsak azért, hogy ezzel saját egyéniségének kifejlési lehetőségeit segítsen megteremteni, de annak az etikai parancsnak is engedelmességgel, hogy egy ideálért, egy eszméért, egy jobb életsors és közösség felépítéséért dolgozzon.

Ez az ifjuság szerepe és elhivatása a Zsidó Párt életében. Örökölni azon, hogy a párt politikája a közösség, a zsidó tömegek politikája legyen. Az eszmének kell a politikát irányítani és nem az esz-

Uj Kelet
Sidel

rodás hangján mondja:

— A vizsgálóbíró nem idéz és nem idézhet be senkit felsőbb utasításra. Még felsőbb körök sem merik azzal meggyalázni a bírói szentségét, hogy politikai okokból letartóztatásokat próbáljon meg elrendelni. Az az értesülés, hogy Roxin ellen letartóztatási végzést adtak ki, teljesen légből kapott. Roxinnak kikézbessítették az idézőt és szerdán kell megjelenie Kolozsváron, de nem felsőbb rendeletre, hanem a nyomozás érdekében.

A továbbiakban a vizsgálóbíró megcáfolta, hogy Teianu ellen elővezetési parancsot adtak ki. Sem felsőbb rendeletre, sem anélkül.

— És rövidesen sor kerülhet Teianu megidézésére? — tettük fel a kérdést.

A vizsgálóbíró kitér a felelet alól. Rendes szokásaként. Dr. Dunca Geró nem ad nyilatkozatot. Ő csak megcáfolja azt, ami nem igaz, de nem tagadja el az igazságot. (— lay)

mét, érdekeknek, taktikának és pillanatnyi opportunizmusoknak alávetni. A Zsidó Párt megalakulása egy harc kezdetét jelenti, amelynek vége és eredményei beláthatatlanok. Harc az elnyomatás ellen, harc a lefektetett, de nem respektált jogokért, harc a veszélyeztetett fizikai és anyagi egzisztenciáért és harc mindenekfelett is a sokszor eltiport emberi méltóságért. Befelé a Zsidó Párt az egységért kell hogy küzdjön, dolgoznia kell a zsidó nép egészségesebb szociális elhelyezkedéséért. És végül a Zsidó Párt a haru a feladat, hogy megteremtse azokat a feltételeket, amelyek között a zsidóság szabadon élheti vallási és kulturális törekvéseit.

Ebben a nagy munkában a Zsidó Pártnak szüksége van az ifjuság önfeláldozó lelkesedésére, önmagát adó munkájára és optimizmusára. Szüksége van már most a gyakorlati munkában és még inkább szükségére holnap, amikor a harcban már megacélozott és öntudatában kiérett ifjuság fog a párt megalapítóinak helyébe lépni.

Erdélyi zsidó ifjusága már beállt a dolgozók sorába. Azon kell lennünk, hogy a többi országrészek ifjusága is kövesse példánkat. A hirtelenében összezsúfolt épületet, amelyben a romániai zsidóság otthonra talált, meg kell erősíteni és ki kell építeni, hogy szilárd bázisa legyen a romániai zsidó közösségnek, az új zsidó ideáloknak és minden nemes emberi törekvésnek.

Jantzen Fürdőruhák megérkeztek
SCHUSTER EMIL
Cluj, Főter

Gyomor és béltisztulás

A kellemes közérzet előfeltétele nemcsak a jó emésztés, hanem a rendszeres és könnyű székelés. Hashajtószer csak akkor jó, ha 1. nem okoz bélfűvődést, 2. enyhe és fájdalommentes a hatása, 3. teljes és tökéletes kiürülést hoz, 4. a bél véredényeinek kitágulását nem idézi elő, 5. hatása egyszeri használatnál egész napon át tart, 6. nem lesz megszokottá. Ezen előfeltételeknek minden tekintetben a Prof. Dr. Páter hajtó-tea felel meg, melynek használata és hatása az idült székrekedés esetében is teljes gyógyulást hoz.

Prof. Dr. Páter hajtó-tea megveszék helyek legtöbb gyógyszerárában, drogériájában azonnal kapható, ahol nem lenne, ott a gyógyszerész kifejezett kívánsárára az eredeti csomagolása teát néhány napon belül beszerzi. Minden eredeti csomagban a feltaláló törvényileg védett fényképe és aláírása látható. Levelezőlap utján a tea „Csillag” gyógyszerár, Brasov, Hosszu ucca 5. szám alatti lerakattól rendelhető. Nagyban lerakat: „STANDARD” drogéria Bucuresti I.

Nálam van az Ön ruhája!
Jöjjön nézze meg!

Munkás

Diák

Nivafalnok

Kereskedő

Bankár

Mérnök

Orvos

Ügyvéd

Tanár

MERINO

posztóáruház és uri divat szabóság

C L U J, főpostával szemben

„Bizalom” tagok beszerzési helye!

AZ

Ma n

Cluj

Kelet

Párt

és inte

ország

rán a z

lennek

Ennek

stációja

gyűlés.

A Zs

ma déle

munkás

get ren

Párt ve

teni a

zsidó p

A Zs

Turda-

tudósító

tományi

zési és p

megyébe

tőség ré

Róza M

paganda

Torda vo

léssel fo

A megér

József, a

viselője

udvarán

gyűlt, ho

küldöttek

Wesell

gyűlést.

totta Tor

fel a Zsid

keket kép

geit meg

zsidóság

lásos zsid

őket arra,

Párt mög

dónári k

Rados M

dag, ford

matott rá

mi szüksé

zsidó érde

Zsidó Pár

Reich Józ

Köz

bü

Dej-Dés

tudósítója

minisztere

tekintélye

aki a köz

keseríti e

rok életé

gyerekek

olyan inzu

got, ame

mita pro

éveiben v

iskolás di

tiszteletre

Jakab fóra

otthoni ne

HOYEN

PROLA

VEZETŐ

PROLA

VEZETŐ

PROLA

VEZETŐ

PROLA

VEZETŐ

Az Országos Zsidó Párt választási frontján

Ma nagyszabású választási mitinget tart a kolozsvári Zsidó Párt.

Cluj-Kolozsvár, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Országos Zsidó Párt erdélyi tagozata széleskörű és intenzív propagandát folytat az ország egész területén és ennek során a zsidó tömegek zárt sorokban jelennek meg a párt zászlaja alatt. Ennek a propagandának kiemelkedő stációja lesz a mai kolozsvári népgyűlés.

A Zsidó Párt kolozsmegyei tagozata ma délelőtt fél 11 órakor, az Építőmunkás Otthonban nagyszabású mitinget rendez, amelynek keretében a Zsidó Párt vezető egyéniségei ki fogják fejteni a párt programját, az önálló zsidó politika korszakalkotó jelentőségét és fontosságát.

A népgyűlésen dr. Fischer Tivadar az Országos Zsidó Párt elnöke, dr. Weisz Jenő a kolozsmegyei párttagozat ügyvezető alelnöke és a zsidóság számos vezetője fog szólni.

Kolozsvár zsidósága remélhetőleg imponáló számban és tömött sorokban fog felvonulni a Zsidó Párt népgyűlésére, amikor is alkalma lesz részletesen megismerni a Zsidó Párt célkitűzéseit.

Ezzel egyidejűleg a Zsidó Párt erdélyi tagozatának valamint az Ifjúsági Szekció vezetői meglátogatják a vidéki városokat az ottani propaganda folytatása céljából.

A Zsidó Párt tordamegyei szervező utja

Turda-Torda, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Párt erdélyi tartományi központja a megkezdett szervezési és propaganda munkát Torda város megében folytatta. A tartományi vezetőség részéről Rados Mór, Biró Andor, Róza Mór és Hermann Dezső, az ifjúsági tagozat titkára vettek részt ezen a propaganda uton, melynek első állomása Torda volt. Torda zsidósága lelkes ünnepeléssel fogadta a Zsidó Párt kiküldöttjeit. A megérkezett pártvezetőket dr. Reich József, a Zsidó Párt tordamegyei képviselője fogadta, majd a templom udvarán az egész tordai zsidóság összegyűlt, hogy meghallgassa a kolozsvári kiküldöttet.

Wesel Sámuel főrabbi nyitotta meg a gyűlést. Leles hangu beszédben buzdította Torda zsidóságát, hogy sorakozzon fel a Zsidó Párt mögé, mely a zsidó érdekeket képviseli és a zsidóság összes rétegeit magába tömöríti. Mint a vallásos zsidóság egyik ismert egyénisége, a vallásos zsidókhoz intézte szavait, felszólítva őket arra, hogy sorakozzanak fel a Zsidó Párt mögé és adják szavazataikat a zsidópárti képviselőjelöltekre.

Rados Mór bibliai citátumokban gazdag, fordulatos, szellemes beszédben mutatott rá a zsidóság egységének történelmi szükségességére. Biró Andor azokról a zsidó érdekekről beszélt, amelyeket a Zsidó Pártnak képviselnie kell, majd dr. Reich József hangsúlyozta, hogy a Zsidó

Párt csak a zsidóság érdekeiért létesült és nem küzd egyetlen egy kisebbségi, vagy többségi párt ellen sem. Hermann Dezső szöveget el ezután, majd a kolozsvári kiküldöttet, dr. Reich Józseffel együtt folytatták tovább utjukat.

A következő állomás Aranyosgyéres volt, ahol a nagyszámú zsidóság élén Klein Béla fogadta a Zsidó Párt lelkes választási gárdáját. Itt dr. Reich József ismertette a zsidóság előtt a Zsidó Párt megalakulásának fontosságát, majd Rados Mór magyarul, Hermann Dezső pedig németül ismertették a párt célkitűzéseit. Aranyosgyéres után Egerbegyre, majd Mezőzáhra rándultak át a kiküldöttek. Egerbegyen már előre biztosították a párt vezetőket, hogy a zsidóság tudni fogja a kötelességét és minden zsidó a Zsidó Pártra fogja adni szavazatát. Mezőzáhon Reich Samu és felesége zsidó vendégszeretettel fogadták a kiküldötteket. Az összegyűlt zsidóság előtt dr. Reich József tartott tartalmas propaganda beszédet.

Ezután Marosludason tartott népgyűlést előtérbe hozták a Zsidó Párt küldöttsége. Heller Mózes titkár fogadta a kiküldötteket, majd dr. Reich ismertette a pártprogramot. Glück Izák jiddisül szólt a tömeghez, majd Rados Mór és Hermann Dezső beszéltek.

A Zsidó Párt kiküldöttjeit a zsidóság mindenütt általános lelkesedéssel és szeretettel fogadta.

Golf, tennisz vagy séta után dörzsölje le testét Jockey Club kölnivizzel

Napjainkban a szép nem minden sportban aktív részt vesz. A testgyakorlat növeli a női bájt, a testnek kecsességet és fiatalosodást kölcsönöz. Sport után a Jockey Club kölnivizzel való bedörzsölés nagyon indokolt. Felfrissíti a bőrt, leküzd az izzadságot, amely a testgyakorlat után annyira bőségesen jelentkezik. Ha a Jockey Clubot használja, a legtisztább és a legjobb kölnivizet használja. Egyidejűleg a leghíresebb párisi parfümök egyikével illatosítja magát.

Egy lepecsételt, Lady kölnivizet tartalmazó üvegcse nem kerül többbe, mint a kémia eladott kölniviz. Hogy biztos legyen afelel, hogy kölnivize a vevő kezébe éppen olyan tiszta és tömény állapotban jut, mint ahogy a gyárból kikerül, a Lady gyár készítményeit lepecsételt üvegcsekben hozza forgalomba, minden áramlás nélkül.

Parle de Paris

Parisienne diszillées par

Jockey Club - Rouge et Noir

Lady

Középiskolás antiszemita diákok büntetőhadjárata a dési zsidóság ellen

Dej-Dés, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugyanakkor, midőn a miniszterelnöki székben az ország legtekintélyesebb tanügyi szakértője ül, aki a középiskolák sűrű inspekciónak keseríti el az iskolaigazgatókat és tanárokat életét, Désen középiskolások diákgyerekek az egész város szemeláttára olyan inzultusoknak teszik ki a zsidóságot, amelyekre a romániai antiszemita propaganda legveszedelmesebb éveiben volt csak példa. Öt hat középiskolás diák, akik felbuzdultak a város tiszteletreméltó főrabbiját, Paneth Jakab főrabbit ért durva inzultuson és otthoni neveltségükkel fűszerezett

antiszemita dühüket derék zsidó polgárokon töltik ki. Természetesen csak olyankor, mikor ezeket a polgárokat egyedül kapják az uccán és ortvámadaik után megtorlástól félve iszkolnak el a helyszínéről.

Vasárnap este óta próbálják ezek a kiskoru „antiszemita” megfélemlíteni a város zsidóságát. Vasárnap este három diák sétált fel és alá a főrabbi ablaka alatt. Az erre elhaladó zsidókat utálatos szitkokkal és megjegyzésekkel engedték el maguk mellett. Azután bekopogtattak a rabbi ablakán és bekiáltották, hogy majd leszámolnak vele. Vasárnap azonban tetteleg még senkit nem inzultáltak. A diákok közötti hangulat kedden robbant újra tettelegességre.

Két diák kedden délelőtt szembetalálkozott Weinstein Jenő kereskedővel, akit ütlelni kezdtek, majd elszaladtak a helyszínről. Szerdán este tíz, kereskedelmi és gimnázista diák rohamot vezényelt a Kádár ucca ellen. A diákok ötös csoportokba fejlődtek: ötven az egyik, ötven a másik oldalon vonultak fel és boxerekkel voltak felfegyverkezve. Az első áldozat Händler

Mihály fűszerkereskedő volt, majd Brettler Sámuel rőfös kereskedő került sorra. Azután arra haladt Abraham Samu betleni kereskedő. Az egyik ötös csoport hősei rávetették magukat a fegyvertelen és egyedülálló emberre és a boxerekkel véresre verték. A csoport a jólsikerült atak után győzedelmesen elvonult. Ugyanakkor azonban a dési zsidó ifjúság sem nézte tétlenül a fiatal antiszemita titánok működését. Három zsidó fiatalember két rendőr kísé-

tében végigkutatatta a dési uccákat és egy mellékutcában elrejtőzve megtalálták a hősöket. A rendőrök azonnal le tartóztatták a fiatalembereket és a rendőrségre kísérték őket. A diákok kihallgatása egész éjjel folyt a rendőrségen és csak másnap reggel bocsátották őket szabadon. A kihallgatások során szembesítették a véresre vert zsidó embereket a tettesekkel, akik mindent beismertek. A megtámadottak pénteken reggel bűvádi feljelentést tettek a tettesek ellen.

Amerika intranzigenciája miatt a felbuzdulás veszélye fenyegeti a londoni gabonakonferenciát

London, május 23. A Londonban ülésező nemzetközi gabona-konferenciát a meghiusulás veszélye fenyegeti, mert az Egyesült Államok delegációja és a többi exportországok kiküldöttjei között az országonként megállapítandó kiviteli kontingens tekintetében súlyos nézeteltérések merültek fel. Az Egyesült Államok kiküldöttjei nem adják hozzájárulásukat a kiviteli kontingensek megállapításához, mivel ez szertintük ellenkezik az Egyesült Államok

alkotmányával s helyett a termelés leszállítására vonatkozó egyezmény kötését sürgetik. A többi tíz állam ezzel szemben ragaszkodik az exportmennyiség országonkénti limitálásához. A konferencia még kísérletezik a megegyezés létrehozásával s ezért az ausztráliai, a lengyel és a magyar fődelegátusokból álló albizottságot küldött ki egyeztető jellegű javaslatok kidolgozására.

MEM BERET VAKRE
ELŐNYEI
BŐSÉGES MAB-KIMÉLI A PENGE HIGIENIKUS. — GAZDASÁGOS
NYOLC HINTADARAB KAPNATO AZ ÖSSZES SZÁMZELETKÉBEN
PROBÁLJA KI, HOGY MEGGYÖZÖDHESSER VÉZÉRNK NYELÉT: M. MARGULIUS BUCURESTI MÉSŐSÉG

Női, férfi ruhákat szintelenít, fest tisztít CZINK, Cluj

adja: nem idéz és nem idézőbb utasításra. Még merik azzal meggyakorságát, hogy politikai ások próbáljon meg értesülés, hogy Roxin végzést adtak ki, tel. Roxinnak kikézbészerdán kell megjelenem felsőbb rendeletzás érdekében. a vizsgálóbíró megnu ellen elővezetési Sem felsőbb rende-

or kerülhet Teiann ettük fel a kérdést. ér a felelet alól. Ren. Dunca Gerő nem ad k megcáfolja azt, ami agadja el az igazságot. (- lay)

aktikának és pillanat oknak alávetni. A ulása egy harc kezde k vége és eredményei arc az elnyomatás etett, de nem respék a veszélyeztetett fizi szenciáért és harc sokszor eltiport em felé a Zsidó Párt az küzdjön, dolgoznia észségebb szociális s végül a Zsidó Párt. hogy megteremtse t, amelyek között a heti vallási és kultu-

nkában a Zsidó Párt- z ifjúság önfelálló at adó munkájára és sége van már most a és még inkább szük- a harcban már meg- ában kiértett ifjúság tóinak helyébe lépni. ga már beállt a dol- kell lennünk, hogy a ifjúsága is kövesse lenében összeacsolt a romániai zsidóság kell erősíteni és ki lárd bázisa legyen a sségnek, az új zsidó nemes emberi törek-

Fürdőruhák megérkeztek SCHUSTER EMIL Cluj, Főter

béltisztulás t előfeltétele nem- hanem a rendszer- és. Hashajtószer nem okoz bélfu- dalommentes a há- kiürülést nyelnek kitágulását tása egyszerű hasz- áta tart, 6. nem en előfeltételeknek a Prof. Dr. Páter melynek használ- ált székrekedés ese- gyulást hoz. ajtó-tea megveszék- gyszertárában, dro- kapható, ahol nem erész kifejezett ki- csomagolásu teát beszerzi. Minden feltaláló törvényi- és aláírása látható. a tea „Csillag” y. Hosszu ucca 5. l rendelhető. Nagy NDARD” drogéria sti I.

Jurca Flavius prefektus a kormány intenciói ellen dolgozik Máramarosban Ujra a terror napjai virradtak rá a máramarosi zsidóságra

Jurca Flavius prefektus nyílt és burkolt fenyegetésekkel akarja megfélemlíteni a zsidó pártot. A máramarosi zsidó választók mégis a zsidó listára fognak szavazni

Sighet-Máramarossziget, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Gondoskodni fogunk arról, hogy ez a cikkünk eljusson Iorga miniszterelnökhöz és Argetoianu belügyminiszterhez, akinek tudomásukra kell hoznunk, hogy a máramarosi kiskirályok hogyan terrorizálják a zsidó lakosságot a kormány nevében, de reméljük a kormány intencióinak ellenére. Mert Máramaros megye zsidó lakosságára újra ráköszönt a terror napja. Jurca Flavius vármegyei prefektus, a máramaros-megyei liberális párt egyik exponense, már is a kormány bukására spekulál és előkészíti a talajt a szerinte gyorsan elkövetkezendő liberális kormány számára. Jurca prefektus a legképtelenebb eszközökkel igyekszik megfélemlíteni a zsidó lista mögé tömörült máramarosszigeti zsidóságot és nem kétséges hogy mindezt tendenciózusan azért cselekszi, hogy a terror-aktusokkal diszkreditálja azt a kormányt, amelyet prefektus létére szolgálni volna hivatott.

Mást mond a miniszter és mást tesz a prefektus

Annak ellenére, hogy Argetoianu belügyminiszter többszörösen leszögezte a Zsidó Párt vezetői előtt, hogy jóindulatu neutralitással viselkedik az önálló zsidó listával szemben és a Zsidó Párt propagandistáinak a legteljesebb szabadságot biztosítja. Jurca prefektus és Máramaros megye többi liberális korifeusai napok óta a legképtelenebb fenyegetésekkel rémítgetik Máramaros megye amugy is meggyötört zsidó lakosságát.

A prefektus, akinek szolgálatában áll néhány mindenre kész és elvetemedt zsidó spici is, tegnap délután 5 órára felhívatta magához a város összes zsidó ügyvédeit és orvosait, hogy ott „a lelkükre beszéljen”. A „barátságos eszmecsereben” résztvett Mihali Péter, a megyei liberális párt elnöke és Urdea a kormánylista liberális jelöltje is, akik kifejtették az összehívott zsidó intellektualek előtt, hogy ha a zsidóság egységesen felsorakozik a zsidó lista mellett, egy a kormánylista el fog bukni. Ha pedig a kormánylista megbukik, egy a kormány Jurca prefektust menesztetni fogja. Ebből a logikus okfejtésből a liberális korifeusok azt a következtetést vonták le, hogy inkább a zsidó lista bukjon meg, mint Jurca prefektus, tehát minden zsidónak kötelessége a kormány listájára szavazni.

A képviselőjelölt ur fenyeget

Urdea képviselőjelölt ur igen finom formában, de annál erőteljesebb aláhangsúlyozással értésére adta a zsidó orvosoknak és ügyvédeknek, hogy ha a zsidók nem mondanak le saját listáikról, egy abból különböző bajok fognak származni a zsidóságra, annál is inkább, hiszen a Iorga-kormányt hamarosan felváltják a liberálisok és akkor jaj lesz a renitens zsidóknak. Bennünket mindenestre érdekel az, vajjon mit szól Iorga miniszterelnök és Argetoianu belügyminiszter ahhoz, hogy máramarosi listáiknak vezetői már is a kormány bukását készítik elő.

Egy zsidó denuncians

Akadtt az értekezleten egy megtévedt és megfizetett zsidó ember, aki nem kevesebbet kívánt mint azt, hogy a Zsidó Pártnak a megbeszélésen jelen volt tagjai adjanak egy nyilatkozatot arról, hogy nem

Bázna fürdőn

az ujonnan épült Hotel Merkur konyhája, étterme, rituális vendéglőnek bérbeadó. Ajánlatokat Krausz főrabbi Diciosánmartin címre kéret Bázna község.

tartják már opportunusnak sem a Zsidó Pártot, sem a zsidó listát és bocsássanak ki ebben az értelemben felhívást a máramarosi zsidósághoz.

A zsidó denuncians szemtelen javaslatára dr. Fried Ábrahám és dr. Klein Artur adták meg a méltó választ, akik felháborodva utasították vissza az illetéktelen ajánlatot és keserű szavakkal bélyegezték meg a zsidó ügy árulóját. Ezek a felszólalások mély hatást váltottak ki a jelenlevőkből, noha az értekezleten akadt olyan zsidó intellektuel, aki már-már hajlandó lett volna a prefektus terrorjának engedni.

Jurca prefektus egyébként a röpiratok özönével árasztotta el a máramarosi zsidóságot és ezekben a röpiratokban a valóságos helyzet eiferdítésével azzal akarja rémíteni a máramarosi zsidókat, hogy a kormány a Zsidó Párt megalakulását ellen

séges aktusnak és nyílt kihívásnak tekinti és éppen ezért némi fenyegetések közepette arra szólítja fel a zsidóságot, hogy szavazzanak a kormány listájára.

A zsidó választók kötelessége

Akármenyire is agyon van gyötörve anyagilag és erkölcsileg Máramaros zsidósága, mégsem fog akadni egyetlen zsidó választó sem, aki megfutamodjék a prefektus terrorja miatt. Elsősorban Máramaros megyében minden zsidó választó tudja azt, hogy Jorga miniszterelnök nem a zsidó szavazók leterrorizálásával akar magának többséget szerezni és azzal is tisztában van mindenki, hogy a kormány előbb-utóbb maga fogja letörni máramarosi exponenseinek illetéktelen megnyilatkozásait. Máramarossziget messze van Bukaresttől és ezért lehet terrorizálni egy jobb sorsot érdemlő megye zsidóságát.

Arad minden zsidója most már — kisebbségi zsidó

Chorin és Rosenberg zsidói megtértek. Kis portré Iltői Adler Tiborról

Arad, május 23. Aki idegen most Aradra jön, ebbe a komoly, progresszív városba, amelynek külső képén a válság kór tünetei alig látszanak, egy dolog tűnik fel a maga teljes plaszticitásában: hogy ebben a városban igenis élnek az uralkodó nemzet mellett a magyarok, németek és kisszámú szerbek mellett — zsidók. Lúktető, eleven, friss, feltörekvő életet élnek. Az asszimilációt már elhagyták. Akik még benne vannak a sodrásában tudják, hogy az elmerülés veszedelme nem fenyegeti őket. A többség magyar szóval, magyar kultúrával, magyar emlékekkel járja az élet útját, de a szíve, ambíciója, a jövő felé való lendülete már egészen zsidó.

A hirdetőoszlopokon Aradon a WIZO bazarjait hirdetik, vasárnap a Zsidó Nemzeti Szövetség nagytűzözött sárga Aradon konferenciázik, az Országos Zsidó Párt plakátjai a többi nemzetiségeké mellett. Ime a bujkálás, a belehasonulás, a hajbókálás világnézete helyett az asszimiláció történeti gócpontjában a zsidó őszinteség, a zsidó gerinc, a zsidó önismeret bontakozik. Az emberek a Zsidó Párt esélyeiről beszélnek, minden terrorisztikus él nélkül, egészen természetes hangon, a meggyőződés biztonságával mondja mindenki, hogy oda kell szavazni, ahová — érzünk.

A politika egy érdekes embert lendített a zsidó közélet elére Aradon: Iltői Adler Tibort. Harminckét esztendő. Sportember, gazdag, tekintélyes család sarja. Bizonyára érvényesülhetett volna akár kivételes európai kulturájánál fogva is ama nemzetiségek elitesapátában, akiknek nyelvén beszél. De mélyebbre látó természet, aki tudatosította magában a zsidót ezer ellenvélemény és akadályon keresztül.

Dióhéjban így fest ez az érdekes pályafutás: Tízennyolc éves korában külföldre került, a bécsi egyetemre, ahol akkor már a numerusz klauzusz magyarországi és lengyelországi üldözöttjeit látja és a kampókereszt fölcsikázását sötét felhők közül. Egyénileg neki semmi bántódása. A gazdagság biztos sáncái között művészet-történetet tanul, majd gyakorlati tanulmányokba fog, elvégez egy műszaki főiskolát és agrármérnöki diplomát szerez.

Diákeveiben a zsidóság történetét tanulmányozza, fajbiológiai műveket olvas, vallástörténeti könyvekbe mélyül és amikor az adatok halmazából a logikai kristályosodás lelki folyamata megindult, első megállapítása a ma zsidóságáról, hogy nincsen megszervezve. Megállapítása, hogy a több ezer éves galut egy elkülönődő, egészen sajátos fizikai és lelki fajiságot tenyésztett ki bennünk. Vallásiakban teljes szabadságot követelt, szabadságot természetesen a konzervativizmus számára is.

Pár évig Magyarországon gazdálkodik,

öt-hat évvel ezelőtt hazajön és a Nagy Farkas Rt. a Bánságnak a legnagyobb vállalatának kötelekébe lép. Atveszi üzletkörét és az aradi zsidó kulturaházban előadássorozatot hirdet a zsidóság fajiságáról, rituáléjáról és szimbolikájáról. Alapötönsa az előadásoknak: meg kell szerveznedünk a zsidó népközség alapján. Ezt propagálja, anélkül, hogy a cionisták táborába lépne, jól lehet elismeri, hogy a cionizmus egy darab pozitív zsidóság. Nem lép be a magyar pártba, jól lehet több oldalról kap erre fölhívást. Száz százalékos zsidó marad és a zsidó kisebbség elismerését követeli. Mindezt akkor még akadémiásan.

Jöttek a választások és most aktiválódott. Listavezetője az Országos Zsidó Pártnak Aradon. Faluról-falura megy és agitál, szervez, szónokol. Az emberek Aradon mint egy csodáról beszélnek róla. Nem tudják megérteni.

— Hat er das notwendig? — kérdezte a kávéházban tőlem egy idősebb ur.

— Van-e rá szüksége?

Érthetetlen dolog a régiek számára. Jön egy nagyműveltségű fiatalember, kitűnő vadász, nagyszerű, biztonságos gazdasági és társadalmi pozícióban, boldog családapa és nekiáll politikát csinálni. Zsidó politikát!

Sokan nem tudják megérteni. De megérzik, hogy ez a csoda mégis a dolgok rendje. Kérdem az emberemtől, kire fog szavazni?

Visszakérdez: — Kire lehet ma szavazni, ha nem a zsidó listára?

Ime ez ma a zsidók hangulata Aradon.

Az aradi kongresszusi hitközség hozott régebben egy határozatot, hogy tisztviselői vagy funkcionáriusai nem lehetnek cionisták. Ezt kiterjesztették egy kicsit a tagokra is. A kitűnő Kupfer Miksa doktort például Iltői Adler Tibor apja zárta ki a hitközségből, mert szerinte be akarta hozni a hitközségbe a cionizmust.

Kupfer doktor nem haragszik az öreg urra, aki Tisza István barátja volt, mindig a magyarság zászlaját lobogtatta, de nem tudja megérteni az új idöket.

Kupfer doktor minden harag nélkül átment az ortodoxok közé. Nincsenek értesüléseim, vajjon azóta naponta fölrakja-e rabbenü Taam töfilinját. Bár az sem bizonyos, hogy Rasi töfilinjében imádkozik minden köznapi reggelén.

Az ortodoxok főrabbiját, Schreiber urat fölkerestem csöndes könyvtárszobájában. Régi formák, jó zsidó koponya, toleráns, okos, érdekes fej, Rembrandt festett ilyeneket. Nem politizál, mondja.

— Amikor pár évvel ezelőtt eljött hoztam Bornstein ur a neológok részéről és meghívott a Zsidó Kulturház megnyitójára, azt mondtam neki, örülök, hogy Aradon még egy zsidó intézmény lép életbe,

De a Zsidó Párt munkáját egy ilyen terrorhadjáratnak a kísérlete nem akaszthatja meg. Nem azért élünk a világon és nem azért élünk választói jogunkkal, hogy Jurca Flavius prefektus legyen, vagy ne legyen és Urdea képviselő legyen, vagy sem. Nemcsak a máramarosi, de az egész ország zsidóságának sorsa is a máramarosi zsidó választók kezében van letéve. Beszarábia legtávolabbi zugából is reménykedve tekintenek a máramarosi zsidó tömegek elé s az ország zsidóságának valamennyi rétege meg van győződve arról, hogy Máramaros megye zsidósága között egyetlen ember sem fog akadni, aki elárulja a közös zsidó ügyet, amelyért annyi fáradságot és annyi munkát áldoz. A választási fülkébe nem megy be a prefektus a zsidó választókkal, a terrorizáló hatósági közegek helyett a lelkiismerete kísér el minden zsidó választót a választási fülkébe, ahol a végső magáraeszmélés percében még a megtántorodott zsidó is tudni fogja, hogy fájának árulója és eladja egy tál lencsésért az egész romániai zsidóság jelenjét és jövőjét, ha nem az Országos Zsidó Párt listájára szavazott.

Ha pedig akadni fognak olyanok, amit nem hiszünk, akik nyíltan szembe fordulnak az egész romániai zsidóság közös ügyével, ugy ezeknek osztályrészül fog jutni nemcsak az ország, de az egész világot zsidóságának a megvetése.

bár én nem mehettem el valláselyi okokból a megnyitóra. Éppugy örülök a Zsidó Pártnak, örülök, hogy Iltői Adler Tibor bekapcsolódott a zsidó közéletbe. Községünk elnöke, Wiesell Jenő ur a Zsidó Párt ügyében értekezletet hívott egybe, ugy hallom valóságos népgyűlés hangulata volt, mindenki, akinek szavazati joga van, ott megjelent.

Nagyon rezerváltan beszélt a főrabbi ezekről a politikai dolgokról, de a rezerváltaságából is kiéreződött, hogy ujjongana, ha a zsidó lista kerülne ki győztesen.

Arad, a Chorin és Rosenberg Aradja, ime a zsidók Aradjává lett.

Szabó Imre

— A német szociáldemokraták a gabona vámosok leszállítását követelik. Berlinből jelelik: A szociáldemokraták követelik a gabonavamos leszállítását, hogy a birodalmi kormány elrendelhesse a kenyérárak csökkentését.

— Megjelent a Kelet Népe hatodik füzet. Szabó Imre folyóiratának, a Kelet Népe nek legújabb száma szenzációs tartalommal jelent meg. Közli Jabotinsky regényekkel egy részletet, a Hiob (Josef Roth világhíres regénye) néhány fejezetét, Hermann Lipót cikkeit, Ujvári Péter novellát, a gazdasági krízisről értékes hozzászólásokat. Félévi előfizetési ára 230 lej. Előfizetni lehet az Uj Kelet könyvsztyálva utján is.

Osztályosorsjáték

84.000 sorsjegy — 42.000 nyeremény

Főnyeremény:

20,000.000 lej

Premieik és nyeremények:

12,000.000 lej

7,500.000 lej

2,500.000 lej

2,000.000 lej

Összesen 42000 nyeremény, háromszázharminc millió összegben. Minden nyeremény, készpénzben, azonnal levonás nélkül kifizetettik. Allamilag garantálva.

A sorsjegyek fele nyer

Sorsjegyek: Egy nyolcad 300 lej, egy negyed 600 lej, egy fél 1200 lej, egy egész 2400 lej. Porto és Lista.

Fizetendő a sorsjegy kézhezvétele után.

A. Gaedicke & Co. Wien I.

Franz Josefs Kai 47.

A második osztály húzása június hó 16—17-én

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A mi jelünk

Az önálló zsidó jelölőlisták élén egy jel áll, amely alig két hete képezi a Zsidó Párt politikai tulajdonát és máris szimbólummá lett. Kifejezése annak a szárnyaló elhatározásnak, amely rövid idővel ez előtt egyetlen organizmusba foglalta össze a Románia különböző részein lakó zsidókat s egyetlen irányba parancsolta az eddig divergens zsidó erőket.

Junius elsején felsőbb akarat az urnák elé szólítja az ország lakosságát. Erdélyben éppúgy, mint Beszarábiában s Bukovinában éppúgy, mint a régi királyságban a zsidó választók szembe fogják találni magukat a szavazó fülke magányában a két félkört összekötő egyenes vonallal, a zsidó szolidaritás, az egymásra-találás s az erők összefogásának jelével. Mindegy, hogy milyen nevek sorakoznak fel a jel alatt. A zsidó választó lelkiismereti problémája nem az lesz junius elsején, hogy egyik névre adja-e le szavazatát, vagy a másikra. De az a nagy kérdés fog eléje tárulni, hogy a maga szavazatával is megpecsételve a zsidó jellel együtt a zsidó szolidaritást, vagy pedig egy másik jelre szavazva, megtagadja-e a zsidó közösséget, amelyhez jobban-rosszban, akaratával, vagy azon kívül tartozni kénytelen.

Ez a jel fog vibrálni a zsidó választó előtt Orsován éppúgy, mint Soroca megye legeludogottabb zugában. Ez a jel, amely alatt testvéri kezet nyújtottak egymásnak a különböző országgrészek zsidó reprezentánsai, hogy a kisebbségi fronton az egység erejével fellépve, harcolják ki a zsidóság számára népi és emberi jogait. Meg kell dobbannia a zsidó szívnek a szavazófülke magányában, fel kell viñannia a közös sors felismerésének. Akkor azután nem lehet kétséges, hogy minden zsidó szavazat a zsidó egység jelére fog hullni, mindenütt, ahol csak él a zsidó öntudat.

Benzinfogyasztási adó címen 495 millió szedett be az amerikai kincstár. Párizsból jelentik: Washingtoni jelentés szerint az amerikai államkincstár 1930-ban benzinfogyasztási adó címen 494 millió 683 ezer 410 dollárt vett be. 26 millió 501 ezer 433 gépkocsi volt forgalomban az Unió területén s az összes benzinfogyasztás 14 milliárd 715 millió 308 ezer 978 gallon volt.

Virágh Lajos hangversenye. Virágh Lajos, az erdélyiszerte előnyövesztett ismert név operanékes, a bécsi Volksoper volt tagja, e hó 30-án este 9 órakor a kolozsvári katólikus gimnázium dísztermében hangversenyt rendez Hartmann Grete operanékesné s Adler Ernő, a tehetséges csellóművész közreműködésével. Virágh Lajos műsorán Schubert, Verdi, Brediceanu műveinek legjava szerepel. A művészi események iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Braziliában pánamerikai kávékonferencia nyílt meg. Newyorkból jelentik: A braziliai Sao Paolóban pánamerikai kávékonferencia nyílt meg, amelynek feladata lesz a kávékivitel és áralakulás egységes szabályozása. Brazília készleteit nem fogják piacra dojni, mert ha ezt megtennék, az árak példátlan mélyre szállanának alá.

Nemzeti ajándék Apponyi Albertnek. Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf gyöngyöspáti birtokát és kastélyát eladni volt kénytelen. A lapok szerint május 29-én, Apponyi 85. születése napján a kormány felhatalmazást fog kérni a törvényhozástól birtokvásárlására, amelyet nemzeti ajándékként Apponyinak fognak adni.

Az északfranciaországi sztrájkterületen növekedett a sztrájkolók száma. Párizsból jelentik: Az északfranciaországi sztrájkterületen a sztrájkolók száma újra növekedett. Tegnapi Roubaixban és Tourcoinen összeütközések voltak a kommunisták és a szociáldemokrata munkások között mintegy száz sebesüléssel. A karantálmunkások avatkozott be s csak nagy nehezen állította vissza az uccs rendjét.

Egy levél az Országos Zsidó Párt levelesládájából

A marosludasi zsidóság példaadó gesztusa

Annak illusztrálására, hogy az apró vidéki centrumok zsidósága milyen lelkesedéssel és áldozatkészséggel csatlakozott az Országos Zsidó Párthoz, szolgáljon beszédes példaképpen az alábbi megírt levél, amelyet a Zsidó Párt marosludasi helyi tagozata intézett a megyei központ elnökéhez:

Nagyságos Dr. Reich József, ügyvéd urnak, mint a tordamegyei Zsidó Párt elnökének,

Igaz zsidó örömmel vettünk tudomást azon értesítésükről miszerint pártunk tordamegyei tagozata már benyújtotta listánkat és az a hatóságok által szabályszerűen találván el is fogadtatott. Törhetetlen hittel bízunk abban, hogy zsidóságunk nagyszerű megmozdulása meg is fogja teremteni az általunk kívánt gyümölcsöket, győzelemre víve zászlóinkra irt igazságunkat.

Tudatában vagyunk annak, hogy a választási eljárás pártunkra jelentős anyagi terheket is ró, valamint azon kötelezettségünknek is, hogy ezen terhekből a helyi tagozat is ki kell vegye a részét. Megnyugtatójuk önt mélyen tisztelt elnök ur, kedves Zsidó Testvéreink, hogy anyagi erőink maximumáig eleget fogunk mindenkor ezen kötelezettségünknek is tenni. Hiszen megmozdulásunk eredménye majdnem egyenlő létünk kérdésével.

Ezen kötelezettségünknek eleget teendő összehívtunk f. hó 21-re egy párt választmányi ülést és ezen alkalommal pártadó keretén belül ezt a kérdést rendezni fogjuk. Az anyagi hozzájárulásokat a lehető legsürgősebben be fogjuk inkasszálni és a megyei szervezetnek átutalni.

Dr. Bréger János főtítkár

Zsidó testvéri üdvözléssel: Heller József, elnök

Csak az szavazhat, aki kiváltja a választási igazolványát

Váltsa ki tehát minden zsidó a választási igazolványát

és szavazzon a) — (jelre

Hitlerék visszaakarják állítani a német császárságot

Sziléziában nagy monarchista tanácskozás volt, amelyen az extrónörökös is részt vett

Berlin, május 23. Kellemetlen incidens történt a „Deutschland“ nevű új német páncéloscirkáló vízrebocsátásánál. A kieli kikötőben már minden előkészület megtett a keresztelési ünnepségre és a hajót magának Hindenburg elnöknek kellett volna megkeresztelni.

A hajó már építése előtt is rengeteg politikai vitára és viszályra adott okot, a vízrebocsátás alkalmával pedig rendkívül kellemetlen és talán még komoly következményekkel járó incidens okozójává lett.

Mielőtt a hajót Hindenburg megkeresztelte volna, Brüning birodalmi kancellár tartott beszédet. A kancellár beszédének éppen a közepén tartott, amikor a jelenlévők általános meglepetésére és megdöbbenésére az acékolosszus egyszerre csak megindult és egyre fokozódó sebességgel siklott le a jól beszappanazott csusztatón.

Ez természetesen ismeretlen okból, a programmal ellentétben történt. A szónok-

tól távol álló zenekar azonban abban a hiszemben, hogy a keresztelés már megtörtént és a hajót már vízrebocsátották, programszerűen rágyújtott az állami himnuszra, ugyanekkor felrepültek az árbócokra a lobogók és Brüning kancellár az általános zúgban képtelen volt ünnepi beszédét befejezni.

Természetesen maga Hindenburg elnök is hiába szorongatta a kezében a pezsgősüvegeket, amellyel a hajót meg kellett volna keresztelni. Csak beszédét mondhatta el, de csak akkor, amikor a páncélos hajó már régen nyugodtan himbálódzott a tenger hullámain.

A sajtó befolyásolható része utasítást kapott, hogy az incidenst elhallgassák és az esetről tényleg csak kevés jelent meg a lapokban, egyes lapok azonban mégsem hallgatják el, hogy alighanem szabotázsakcióról van szó, amely talán összefüggésben van a páncélos építése ellen annak idején folytatott pártesetakkal.

Gyermekek békeünnepe Angliában. Londonból jelentik: A hétfői napot egész Angliában a gyermekek békeünnepének szentelték. A londoni iskolák képviselőiben több gyermek telefonon és rádiótelefonon a béke üzenetét küldte a világ különböző városaiban élő gyermekeknek. A beszélgetéseket minden városban — ahová a gyermekek leadták üzenetüket — jól hallották.

Megtörtént az első találkozás Gandhi és az új indiai alkirály között. Londonból jelentik: Az Evening Standard bombayi távirata szerint megtörtént az első találkozás Lord Willingdon, az új indiai alkirály és Gandhi között. A hindu nacionalista vezér a megbeszélés folyamán biztosítékokat kért az alkirálytól aziránt, hogy az angol belpolitikai élet változásai nem lesznek kihatással az indiai alkotmányozó konferencia sorsára.

A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint tulnyomóan derült időjárás várható további hőmérséklet-emelkedéssel és esetleg helyi zivatarokkal.

Hogyan akart Mr. Franklin 15 fontot 450 millióra felváltani? Londonból jelentik: Rendkívül érdekes váltóügylet tárgyalt tegnap a londoni törvényszék. Egy Franklin nevű vállalkozó peresítette a Windsor-bank egy váltóját, amely kilenc milliárd német márkára volt kiállítva. A tárgyalás során azonban kiderült, hogy Mr. Franklin remek üzletet csinálna követelese megítélése esetén. A horribilis összegről szóló váltót ugyanis a német márka devalvációja idején vásárolta 15 fontért és egy schillingért. Ezt a körülményt a londoni törvényszék is kellőképpen mérlegelte és Franklint fantasztikus keresetével elutasította.

NAPROL-NAPRA

A lengyelországi Jaworzno-ban sztrájkolók erőszakkal be akartak nyomulni egy bányába, hogy azt vízzel áraszták el. A rendőrség és a munkások között támadt összeütközésnél, revolverlövéses estek. A rendőrség sortüzet adott, melynek következtében négy tüntető életét veszítette.

A francia vezérkar közelebről bemutatja tisztjei előtt a Seydou, Fraissard és Billou külföldi készületeit. Manen készülete az elmúlt napokban mutatták be Petain marsall és a vezérkar előtt.

Csikágóból jelentik, hogy Johny Weissmüller egy 25 yardos csikágói uszodában 50.4 mp. alatt tette meg a 100 yardot. Ez az eredmény jobb mint amatőrkorában feállított világrekordja. Ez kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a világ leggyorsabb uszója profizzainistává vált a után nem esett vissza, hanem fejlődött.

Cutinha portugál tengernagy elutasította a portugálguineai Bolamából s nem vesz részt a Do. X. óceánrepülő útján, mert az óriásrepülőgépet startját az újabb sérülések miatt ismétellen bizonytalan időre el kellett halasztani.

Mary Pickford kijelentette, hogy az a szándéka, hogy az öt megörökítő filmeket összevásárolja és megsemmisíti, mert nem akarja, hogy az utókor kinevesse. Hangoztatta, hogy ma még mindig gyermekkorát éli a filmjászat és a mai állítólagos remekműveket kezdetleges kísérleteknek fogják minősíteni már ötven év múlva is. A hangosfilmre haragszik egyébként Mary Pickford. Szerinte a hangosfilmek visszavetették a filmszínészet művészetét.

A délafrikai springblokkfontainai gyémánttelepen betörtek a páncélteremből elloptak 55 ezer font sterling értékű gyémántot. A rejtélyes ügyben megindították a nyomozást.

Moszkvából jelentik, hogy a növénykísérleti állomáson röntgenbesugárással kezelt uborka- és zöldségmagvak hamar csíráztak, gyorsan hoztak termést és hozadékuk meghaladta a hasonló minőségű és sugáráznak ki nem tett magvakét.

Nemzetközi oktatófilm-konferencia. Bécsből jelentik: Május 26-tól 31-ig tartják meg Bécsben a harmadik nemzetközi oktatófilm-konferenciát, amelyet a baseli nemzetközi oktatófilmkamra és az osztrák képjátékszövetség rendeznek. A konferencia fővédnökségét dr. Cermák osztrák oktatásügyi miniszter vette át.

Autótulajdonosok

A javítással való kísérletezésért mindig drága tandíjat kell fizetni, mert kevés az az autótulajdonos, ki annak a műhelynek berendezését megtekinti — hová autóját javítás végett beadja.

Ha azt az autótulajdonos megtekinti és meggyőződik, hogy a javításhoz szükséges szerszámok meg vannak — nyugodtan ott hagyhatja javításra szoruló autóját, mert a műhely megbízhatóságát a megmunkáló szerszámok is igazolják. Sokan azt mondják, hogy a javítás bizalmi kérdés, — de ma bizalom csak a modern szerszámokban lehet. Ezért kérünk minden autótulajdonost, hogy javítás előtt keressék fel a cluji SZABÓ JÁNOS autójavító céget (Reg. Ferdinand 56—58. Telefon 10—13.), hol bárkinek készséggel felvilágosítást adnak versenyképes árai- ról és megtekinthető modern gépműhelyük Ezen cég műhelye a legmodernebb megmunkáló gépekkel van felszerelve és nincs az az alkatrésze az autónak, mit el nem tudnának készíteni. Ott található a legprecízebb hengerköszörlő gép, mely nemcsak a legnagyobb pontosságra köszörül ki a hengert, hanem tükörfényesre ki is polirozza. Gyártanak ott bármilyen fogaskerekeket, autógörök készítése s javítása. autogén-heggesztés, autó bádogos munkák, hűtők ujak és a régiék javítása, vagyis egyszerűen az autótulajdonos mindent az első kézből kap. A szerelő műhelyben gyakorlott szerelők végzik a szerelést és nem inasok. — A nevezett cég szolidaritását az is igazolja, hogy a cluji kerületi Automobil Club szerződése hivatalos javító műhelyének tekintti.

— Egy néger törzs királyává választotta meg a hajótörött német tengerész-tisztet. Berlinből jelentik: Egy angol expedíció Afrika egyik néger telepén ráakadt Wilhelm Knop német tengerészre, aki 25 évvel ezelőtt egy hajótörés után kedült erre a vidékre. Knop megmenekülése után néhány esztendővel feleségül vette a néger törzs királyának a lányát és most ő a törzs királya.

— K. Hirsch Margit porcellánkiállítás. Az Egyetem ucca 3. szám alatt (Sebestyén-palota) rendkívül érdekes kiállítás nyílt meg. K. Hirsch Margit, a városszerte ismert kitűnő porcellánfestő állította ki rendkívül értékes porcellántárgyait. Modern, eredeti mintákban, disztíngvált ízlésre valló, finom kivitelű porcellánfestésekben gyönyörködhetnek azok, akik a valóban művészi tárgyak iránt érdeklődnek. A kiállítás még csak pár napig lesz nyitva.

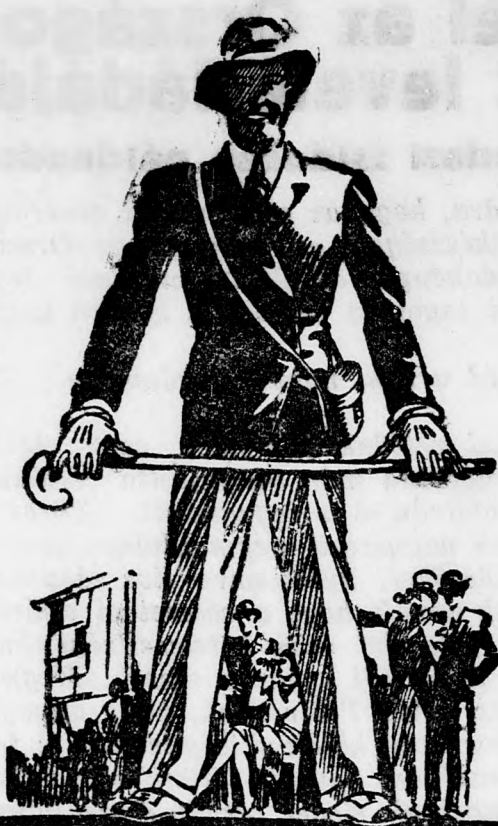
— Az Ovomaltine természetes, erősítő társzer állandó használatánál a családi doboz vétele a legelőnyösebb.

— Áthelyezték Drághiciu Aurél rendőrigazgatót. Egy Bukarestből érkező rendelet értelmében tegnapielőtt Drághiciu Aurél rendőrigazgató, a kolozsvári rendőrség nyomozóosztályának főnöke, a dévai rendőrkészúra helyetteskésztőri állását vette át. Drághiciu Aurél, aki hat éve működik már a kolozsvári rendőrségen mint a büntügyi osztály főnöke, egyike a legkitűnőbb rendőröknek, akinek képzettsége, hosszu éves tapasztalatai és rendkívüli erélye valóságos predestináltak arra az állásra, amelyet betöltött. Késztőri Drághiciu Aurél érdeme az, hogy a kolozsvári rendőrség a gonosztevők réme volt és a kolozsvári rendőrség büntügyi osztályát Edrély legjobb nyomozószervének tartották. Áthelyezése súlyos veszteséget jelent a kolozsvári rendőrségnek, de annál nagyobb nyereséget a dévainak. Drághiciu Aurél Ghica rendőrtisztnek adta át hivatalát. Távozásakor kollégái szeretettel búcsúztak el kitűnő főnöküktől. Drághiciu egyébként már a második, aki a kolozsvári rendőrség évtizedes tisztikarából rövid időn belül más város rendőrségéhez távozik. Nemrégén Moholeanu Iliet, a rokonszenves Mosu bácsit helyezték át Kolozsvárról Bánffy-hunyadra.

— Turisták! Ne induljunk el valódi Stollwerk karamella nélkül.

— Meghívó. A clujai Kereskedelmi és Iparkamara az üzleti záróra kérdésében való megbeszélés céljából kedden (május 26-án) d. u. 4 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében ülést tart, amelyre meghívja az összes clujai fűszerkereskedőket. Tekintettel a kérdés nagyszabásúvá, kívánatos, hogy minél több fűszerkereskedő vegyen részt ezen a megbeszélésen.

— Félelmében megőrült. Bécsből jelentik: Salzburgban a villamos művek egyik mesterének földalatti vezetékében robbantásokat kellett végeznie. Mély lyukakat furt, amelyeknek fenékén robbantó anyagot helyezett el és gyutacsokat gyűjtött. Ekkor hirtelen rémülten vette észre, hogy elfelejtette a szükséges óvintézkedéseket megtenni. Az utolsó pillanatban sikerült kimásznia a mélységből. Esméletlen állapotban szállították kórházba, ahol megállapították, hogy halálfélelmében megőrült.

Ember lehet a talpán

de ehhez sok kell. A külső megjelenést sem szabad elhanyagolni. Mindenekelőtt nem szabad félretaposott cipősarokkal járni.

A PALMA sarkot azért kedvelik annyira minden kulturálliban, mert elegáns és tartósabb, mint a bőrsarok.

Nem luxusból, hanem okosságból és takarékoságból viselik a cipőt

csak PALMA kaucsuk sarokkal.

— A művészbárát Macdonald. Londonból jelentik: Bruno Walter és Robert Heger, a világhírű német karmesterek ezidő szerint Londonban tartózkodnak, a Covent garden Opera német idényén a zenekart vezénylik. A két művészt Macdonald angol miniszterelnök meghívta, hogy legyenek a vendégei chequersi kastélyában.

— Cáfólásra kényszerítik Toscaninét. Genfben jelentik: Toscanini, a milánói Scala főzeneigazgatója ismeretes bolognai inzultálás után azzal a tervvel foglalkozott, hogy azonnal elhagyja Olaszországot, azonban a hatóságok fasiszta őrseget és detektívet állítottak lakása elé, hogy el ne távozhasson. A világhírű művészt most arra kényszerítették, hogy a külföldi lapoknak nyilatkozzon küldjön, amelyben kijelenti, hogy egyáltalában nincs szándékában Olaszországot elhagyni. Az bizonyos, hogy ha akarja, sem tudna külföldre utazni.

— Ásványvizek királya buziási Phönix viz, kapható mindenütt.

— Rosenfeld Piri ritmikus tornatanfolyamot nyit Kolozsváron. Rosenfeld Piri, az ismert kolozsvári uszobajnok, aki most fejezte be tornatanári tanulmányait, június elejétől kezdődőleg tornatanfolyamot indít Kolozsváron. A tanfolyam ritmikus, akrobatikus és Mensendick-kurzust, zenével és zene nélkül tartanak, felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt. A tanfolyam céljaira a Szentegyház ucca 4. szám alatti zsidó leányotthon termébe bérelte ki a tornatanárnő. Jelentkezni Rosenfeld Pirié, Str. Clemenceau 7.

— A legjobb kisdíák szerelmi gyilkossága. Párizsból jelentik: Levallois-Perret francia városban furcsa tragédia történt. A város gimnáziumának udvarán egy órákői szünetben revolver dörögött el és Antonie Peretti 15 éves diák holtan esett össze. Odarohantak a tanárok és a diákok és kicsavarták a revolvert a gyilkos kezéből. A gyilkos a kisfiu osztálytársa, a 15 éves Nabor volt, az osztály legjobb tanulója. A kisfiu hosszabb idő óta „udvarolt” egy 14 éves leánynak. Az iskolai órák után együtt sétáltak és a 15 éves gimnázista időnkint virágot és cukrot vitt szerelmének. Később már hármasan sétáltak: a kis Peretti fiu is csatlakozott hozzájuk. Perettinek úgy látszik nagyobb sikerei voltak a 14 éves hölgnél, mert a háromszög hamarosan ismét megszűnt: Nabor többé nem mutatkozott. Ettől kezdve a kisfiu valóságos buskomor lett, nem beszélt senkihez és alig evett. Két nappal a gyilkosság előtt a kisfiu a város végén egy parkban sétált estefelé. Egy padon szerelmes párt vett észre. A lámpa halvány fényénél felismerte volt szerelmét és vetélytársát. A 15 éves fiu és a 14 éves leány csokoládzt a padon. A legjobb tanuló feldultan ment haza, másnap ellopta apja revolvérét és harmadnap a latin és görög óra közötti szünetben az iskola udvarán agyon lötte vetélytársát. A kisfiut letartóztatták. Leartóztatása után az kérte a hatóságoktól, hogy a fogságban is tanulhasson, mert magánután akarja fejezni a tanulmányait.

— A KALAP KIRALY főnállásának 25 éves évfordulója alkalmával rendezett jubiláris vására valóban szenzáció. A minden képzeletet felülmúló olcsó árak mellett óriási választék áll az összes férfidivatcikkekben a vevőközönség rendelkezésére. A cégnek az elve csak jó árut tartani és annál értékesebb a jubileumi hónapban nyújtott nagy kedvezmény mely minden hangzatos reklámnál többet mond. Kalap, fehérnemű, nyakkendő, soknik stb. minden minőségben nagy választékban csak a KALAP KIRALY-nál, Piata Unirii 24. sz.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik férjem, illetve atyám elhalálása alkalmából részvétirésaikkal és látogatásaikkal nagy fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. Özv. Rosenberg Jakabné és gyermekei Dej.

URAK!

Egy zefir ing két gallérral selyem nyakkendővel 195 [Lei
Egy angol oxford ing két gallérral, . . . 250 Lei
Egy angol oxford sport ing nyakkendővel 250 Lei

SZABÓ JENŐ
divat nagyruházában, CLUJ

— Az ötödik szepsii cigány halt meg már a fegyházban. Kassáról jelentik: Idestova két éve annak, hogy Filke és társai fölött a kassai esküdttörvényszék ítéletet hozott és ezt az ítéletet — mint ismeretes — csekély változtatással a legfelsőbb bíróság is helybenhagyta. A jogerős ítélet után Filkét és társait, a kassai fegyházból elszállították Lipótvárra s a szomorú hírvérszert tett szepsii cigány haramiák azóta súlyos fegyházbüntetésüket az ottani fegyházban töltik ki. A tiszta levegőhöz és szabad élethez szokott cigányok nehezen viselik el a zárt cellákban való tartózkodást, állandóan betegeskednek és annyi már most is bizonyos, hogy élve nem igen fog közülni egy se ki kerülni. Alig egy év előtt meghalt a kórházban Rybár Jenő Morgó, most pedig az az értesítés érkezett a lipótvári fegyházról a kassai államügyészséghez, hogy a 12 évi fegyházra elítelt süketnéma Rybár Béla rövid betegeskedés után a fegyházban kisenvedett. Rybár Béla az ötödik a szepsii cigányok között, aki a fegyházban fejezte be életét.

Asztma és szívbetegség, mell- és tüdőbaj, görvény és angolkór, pajzsmirigy nagyobbodás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használata folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Tanuljon nyelveket!

Lingua kézisztórák mindkét rész egybekötve: Spanyol 272 lej, Román 272 lej, Esperanto 340 lej, Magyar-török 403 lej. Vidékre utánvétellel küldi:

Lepage, Cluj

SZINKÖR MOZGÓ

Oriási sikerrel vetíti

A NÉGY PAJTÁS

című hatalmas, 13 felvonásos énekes, táncos, zenés vígjátékot. JANET GAYNOR és CHARLES FARREL páratlan művészete diadalmaskodik ebben a remek filmben. A legjobb Fox-híradóban: Chaplin ebédén Briandnál, Borzalmas árvicek és vasuti összetűzők Franciaországban, A lelépő francia elnök utolsó nyilvános szereplése stb., stb.

A legközelebbi műsor: nagy szenzáció!

„Schöner Gigolo...
Armer Gigolo...”

A SZÉP GIGOLO

„Schöner Gigolo...
Armer Gigolo...”

Németül beszélő és éneklő grandiózus filmjudozság
Igo Sym, Anita Dorris, Nestro Ariani

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Ha én szeretlek, jól vigyázz
(Dolores del Río)

Hétfő délelőtt 11 órakor: Egy színésznő szerelmei (Pola Negri)
és burleszk kísérő műsor

A Szinkör Mozgó a legnagyobb filmslágeret kötötte le s helyárai mégis a legolcsóbbak: délután 3, 5, és 7 órakor 10 és 20 lej, este 9 órakor 10, 20, 30 lej

KÖZGAZDASÁG

A Blum és Friedmann cég egyezségéhez a hitelezők nagy többsége hozzájárult

Cluj-Kolozsvár, május 23. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az elmúlt napokban a gazdasági krízisnek újabb eseménye verte fel a kolozsvári piac csöndjét. A Blum és Friedmann butorkereskedő cég fizetésképtelensége szakmakörökét súlyosan érintett és a súlyos viszonyok tekintetbevételével az érdekeltek minden nehézség nélkül hajlandók voltak a kiegyezési tárgyalásokra. A felszámolt butorkereskedő cég kinnlevőségét, ingatlanát és árukészletét átvették a hitelezők. Az Akreddel folyó tárgyalások során a Viktória butorgyár átvette a raktár árukészletét és ebből fizeti ki a fizetésképtelen cég többi hitelezőit.

A cég válságának ilyen alapon való elsimításába a hitelezők 95 százaléka beleegyezett és nem látszott semmi akadálya annak, hogy a hitelezők a 30 százalékos kvótát valóban megkapják. Néhány nappal ezelőtt azonban még a hitelezők előtt is szennációt keltett, hogy dr. Briescu vezetőügyész helyettes letartóztatási végzést adott ki a cég egyik beltagja, Friedmann ellen.

A letartóztatást okozó feljelentést dr. Hirsch Elemér kolozsvári ügyvéd tette az ügyésznek a fizetésképtelen cég ellen. Az egyik kolozsvári napilap a feljelentés-

sel kapcsolatban azt a téves híradást bocsátott világra, hogy dr. Hirsch Elemér az összhitelezők nevében tette a feljelentést. Ez a híradás annál is inkább helytelen volt, mert már, mint megírtuk, a cég felszámolása éppen a hitelezők jóakarata közreműködése mellett folyik és a feljelentést egyedül a Hunwald cég tette Blum és Friedmann ellen 95 ezer lejes követelése miatt. Ennek a feljelentésnek nem is volt elég ereje, mert a letartóztatást követő délelőtt Iepure vizsgálóbíró már el is rendelte Friedmann szabadlábra helyezését.

Ugyanaz a lap úgy értesült, hogy Blum, a fizetésképtelen társ, pár nappal az események bekövetkezése előtt megszökött, mert megsejtette a veszélyt. Ez a beállítás is téves. Blum vasárnap valóban Bukarestbe utazott, de szerdára vissza is tért, mert értesült róla, hogy az ügyesség távollétében beidézte. Blum elővezetésére, sőt kihallgatására sem került sor, mert Friedmann közben szabadlábra helyezte a vizsgálóbíró.

Ilyenformán a Blum és Friedmann cég, melynek fizetésképtelenségét a butorarak rohamos csökkenése és a nehéz gazdasági helyzet okozta, tovább folytathatja kiegyezési tárgyalásait.

Manoilescu minisztert diszelnökké választotta a malomszövetség. Manoilescu ipari- és kereskedelemügyi miniszter bánsági látogatását arra használták fel az erdélyi és bánsági malomszövetség vezetői, hogy felajánlják neki a diszelnöki tisztséget. A miniszter a megtiszteltetést elfogadta és kijelentette, hogy a gabonatorvényt, amelyet Iorga miniszterelnök felfüggesztett, a mai formájában nem fogják életbeléptetni. A szabadkereskedelem biztosítása érdekében elmarad a kontingentálás, de megmarad a szindikátus s a nemzeti gabona bevásárló intézmény. A szövetség képviselői élénk vitát folytattak le a miniszterrel, aki a végén felhívta az elnökséget, hogy a jövő kampányig készítsenek új tervezetet.

Feltartóztatták a magyar határon

egy jugoszláv tojás és marhaszállítmányt. Belgrádból jelentik: Néhány nappal ezelőtt a magyar határon a magyar hatóságok feltartóztattak hét Jugoszláviából exportált vagont, amelyben tojás és vágottmarha volt. Az áru nem Magyarországra volt irányítva. A jugoszláv magyar kereskedelmi kamara jugoszláv bizottsága most lépéseket tett az illetékes helyen, hogy a küldeményt továbbítsák, miután tekintettel az áru tranzit jellegére, a feltartóztatásra a magyar hatóságnak nincs joga. A kamarai bizottság reméli, hogy eljárásának eredménye lesz és hasonló akadályok nem fognak többet előfordulni.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

Szenzációsan olcsó könyvek

- Ferrero: A világhódító Róma, A római világbirodalom, Antonius és Cleopatra, Augustus köztársasága, Julius Caesar kötetenként 60 L
Emerson: Essayk 40 L
Snyder: A modern természettudomány 40 L
Wagner: A művészet és forradalom 40 L
Carnegie: Napjaink problémái 40 L
Chesterton: Hagyományok és hazugságok 40 L
Finot: A boldogság tudománya 53 L
Mecsnikoy: Optimista világnézet 40 L
Ostwald: Feltalálók, felfedezők 35 L
Woodrow Wilson: Az új szabadság 40 L
Schmidt: A relativitások tanának világszemlélete 40 L
Salló Tamás: Nincs más megoldás 40 L
- Műszaki könyvek:**
Horváth László: A rádióamatőr kézikönyve 170 L
Török Elemér: A rádió kézikönyve 136 L
Molnár János: Gyakorlati rádiókönyv 136 L
Balog Artur: Rádió-Telefón 81 L
Balog Artur: Rádiókészülékek szerelése II. rész 136 L
Rátkai Endre: Lánghegesztés és választás 80 L

- Morvai: Villamosság a gyakorlatban I-V. kötet 92 L
Morvai: Cséplőgépek 20 L
Balzac: Két elbeszélés 20 L
Balzac: Ferragus 20 L
Heijermans: Ghettó, dráma 50 L
Móricz Zsigmond: Buzakalász, szindarab 50 L
Flers és Croisset: Hazatérés, vígjáték 50 L
Wachthausen: A negyvenéves asszony, színmű 50 L
Szomorú Dezső: Szaboki Zsigmond Rafael 50 L
Luigi din San Giusto: Fédé 50 L
Oszipov, Szlucsevskij és Karazin: Elbeszélések 20 L
Kosáriné: Pityu, Ieblanek: A kivájt tő, Kisbán: Az erősebb, Armont és Bousquer: A nagyságos asszony táncosa, összesen 99 L
Meyrink: A zöldarcu kísértet 30 L
Wagner: Beethoven 58 L
Brandes: Anatole France 58 L
- Operaismertető:**
Mozart: Figaró lakodalmá 34 L
Leoncavallo: Bajazzok 34 L
Poldini: Farsangi lakodalom 34 L
Erkel: Hunyadi László 34 L

Kaphatók az „UJ KELET” Könyvosztályában

Vidékre utányéttel, vagy az összeg és a portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk.

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházgyógyesületek belügyminiszteri engedély alapján megrendezik a

második zsidó kórház sorsjátékot!

E sorsjáték nyereségtervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorsjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresésre. Közel 2000 nyeresemény 2,700.000.— lej értékben.

Főnyeresemény 1.000.000 lej

Az összes nyereseményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben.

Egy sorsjegy ára 100 lej

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban, stb.

Vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!!!

Levélbeli megrendeléseket elfogad:

Az Erdélyi Zsidó Kórházgyógyesületek Központi Sorsjátékintézősége,
Cluj,
Piata Unirii No. 20.

Színház-Mozi

A Cinema Opera Mozgó harmadik premierje

A jövő héten a CINEMA OPERA-MOZGÓ bemutatja a kolozsvári közönségnek a PÁRIZS HAZTETŐI ALATT című filmet, amely a legsikerültebb francia hangosfilm és amely René Claire, híres rendező kitűnő alkotása. Ez a francia film még a konkurrens Németországban is óriási sikert aratott. A film nyers realizmussal, de patétikusan mutatja be a párizsi perifériák poézisét, a Zola Párizsát, leplezetlen őszinteséggel, de mégis fenségesen. A sötét, keskeny utcában, ahol a midinett találkozik az apaccsal, a szanzenékes köré gyűlnek azok az emberek, akik énekelni akarnak, hogy elfejtsék nélkülözéseiket. A jelenetek igen sikerültek: a nép bálja, amely nagy veredéssel folytatódik, az éj sötétjében az apacsok között, de különösen az a jelenet, amelyben a rendőrök üldözik Párizs banditáit, kitűnők. A film rendkívül gazdag fülbemászó melódiákban, románcokban, szanzenokban és biztosra vehető, hogy a hangosfilm bemutatása után egész Kolozsvár közönsége dudolni fogja a könnyű melódiákat.

A fehér barát

Filmbemutató a kolozsvári Opera-Mozgóban

Végre egy valódi beszélőfilm. Egy beszélőfilm, amely nem recseg, hanem precíz tisztasággal beszél és zenél. Film, amelyben nincs happy-end és ahol a valódi természetet mutatják studiobeli papírmesék helyett. A fehér barát meghatóan tragikus meséjét gyönyörű keretben vetíti elénk a film. Tirol csoda szép tájai és Róma architektikus szépségei maradék nélkül érvényesülnek a tényleg helyszíni felvételeken.

A legújabb termésű filmoperettekkel szemben, amelyekben minduntalan indokolatlanul énekelnek, az esemény pedig felvonásokon keresztül egy helyben áll, A fehér barát cselekménye

szinpadai gyorsasággal perog és zsufolya van kellemes epizódokkal, amelyeknek szerepeit is elsőrangú színészek alakítják. A film elejétől-végig németül beszél, még pedig olyan tiszta akcentussal és színezéssel, hogy egyetlen hangfoszlány sem vész el a párbeszédkekből.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Vasárnap d. e. 11 órakor: Ha én szeretlek jól vigyázz. (Dolores del Rio) és burleszk kísérelő musor.

Vasárnap d. u. és este: A négy pajtás. Hétfő d. e. 11 órakor: Egy színész nő szerelmei (Pola Negri) és burleszk kísérelő musor.

Hétfő d. u.: A szép Gigolo. Németül beszél és éneklő grandiózus filmjudozság, a főszerepekben Igo Sym, Anita Dorris, Nestro Ariani).

Kedd: A szép Gigolo.

Előpatak (Valcele)

Gyógyfürdő

kiváló hatása a gyomorbántalmak minden fajánál, májbajoknál, sárgaságnál, vérszegénység és női bajok eseteiben.

Ivókurák. Szénsavas fürdők. Hydrotherapia. — 250 szoba. — Éttermek. Széles erkély.

zón június 1-től szeptember 15-ig.

Az Előpataki Gyógyviz

a legjobb házi gyógyszer s a legkitűnőbb asztali viz. — Forgalomba hozza:

Általános Kereskedelmi R.-T.

Brassó, Mária királyén u 58. szám.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izzák Arnold novellái és elbeszélései

Ára 80 lej

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

